

Ì kkayë' Jesucristo tö Juan a, e' tté pakè Apocalipsis

Jesús ttekölpa tsá eköl kiè Juan e' tö yëkkuö i' kit. Ie' bak klöulewá dayénane kiè Patmos eë. Eë ie' bak senuk mik ie' tö yëkkuö i' kit etá.

Jesucristo wák tö Juan ka' ishtök. Ì qos kkayëne ie' a ena yëne ie' a kabsueie, e' shtök Jesucristo tö ie' ka'. Mik Jesucristo e' kkayë' ie' a kabsueie etá e' tö ika' yëkkuö i' shtök Skëképa icha erule erule döka kul serke ká kuá'ki kuá'ki tso' Asia shuá e'pa a.

E' kíie tá Satanás ñippöke Skëköl tá wes e' ukuö miria Juan kéwö ska' ena e' ukuökí, e' paké ie' tö yëkkuö i' kí as Jesús mik erblökwakpa wá ijcher tö Skëköl ena Jesucristo e' alöraká da'aie Satanás ena iklépa kí.

Shké'wè

¹ Tté shtök ye' tso' yëkkuö i' kí e' dör ì kkayë' Skëköl tö Jesucristo a as ie' tö ikkachòne ikanè mésopa a as ie'pa éna iar tö ì tköraë bet. Ye' kiè Juan, ye' dör Cristo kanè méso. Ie' tö ibiyöchökwak patké' eköl ye' ska' íyi ikké kkachök ye' a. ² Ì qos sué ye' tö, e' shteke ye' tö yëkkuö i' kí seraá. Ye' tö a' a ichè tö e' dör Skëköl tté moki, ñies e' dör tté moki kkayë' Jesucristo tö e'.

³ Ì shteke ye' tö yëkkuö i' kí, e' wà döketke bet. E' kuékí wépa tö iaritseke ena ittseke ena iwà iuteke, ayëcha buaë esepa.

⁴⁻⁵ Ye' tso' yëkkuö i' shtök Skëképa Jesús icha eruleë serke ká kuá'ki kuá'ki döka kul até Asia e'pa a. Skëköl

ena iWiköl ena Jesucristo, as e'pa er buaë chò ena sene bèrè mù a' a. Skèköl e' tso'tke tsawe ta, i'ñe ta, ñies kekraë. Wikölpa Kul* tso' wé Skèköl tkër s'blúie e' wörki. Jesucristo tö Skèköl tté cheke yësyësë kekraë. Ie' dör s'duulewä e' tsá shkenekane sulitane yöki kewe e'. Ie' dör ká ulitane blúpa e'pa blú. Ie' éna se' dalër tajë. Ie' kötëwä, ie' pé tène se' skéie, e' wa ie' tö se' tsatkée sene sulu nuí ulà a. ⁶ Ie' tö se' shukit as se' dò s'blúpaie ena sacerdotepaie kaneblok Skèköl dör ie' yé e' a. Jesucristo olo ta' tajë, ie' diché ta' tajë, as sulitane tö ie' kikòka kekraë. Es e' idir.

⁷ ¡Ittsó! Jesucristo datse mò a.

Sulitane tö ie' sueraë,
 ñies wépa tö ie' kötëwä, ie' tkë'rakitö kuaböt wa,
 e'pa tö isueraë.
 Mik ká ulitane wakpa tö isué,
 etä ie'pa iuraë siarë suane yöki.
 Es iwä tköraë. Es e' idir.

⁸ Skèköl diché ta' tajë iyi ulitane tsata, ie' tso'tke tsawe ta, i'ñe ta, ñies kekraë. Ie' tö ichè: “Ye' dör iyi wì ena iyi bata.”

Juan tö Jesucristo sué kabsuëie

⁹ Ye' dör a' yami Juan, e' batsulewä Jesús mik e' wa ye' tso'ñak a' ta wépa blúie Skèköl tso' esepa shüa. Ñies ye' tso'ñak weinuk a' ta ena idalé'ttsök a' ta er bua' wa. Ye' tö s'wöbla'wé Skèköl ttè wa, ñies ye' tö Jesús tté paké sulitane a, e' kuëki ie'pa tö ye' uya'mi senuk dayë nane kiè Patmos e' a. ¹⁰ Skèkëpa Jesús diwö, e' dör Domingo,

* 1:4-5 Wikölpa Kul: Mik yëkuö i' tö Wikölpa Kul cheke, etä e' wà kiane chè Wiköl Bats'e'r. Isalema Juan tö ikié es ichoie tö ì kanewëke Wiköl Bats'e'r tö ese dör tsakjé buaë kè ì kianeia ijí. Apocalipsis 3.1; 4.5; 5.6 saú.

e' k_éw_ö ska' t_ä Sk_ék_öl Wik_öl de ye' k_i t_äi_ë, et_ä ye' itt_{sé} ye' ts_ikka tö yi tt_é ye' t_ä, e' tt_ö d_{ör} dar_ër_ëë w_{es} duk blar es. ¹¹ Ie' t_ö ye' a' ich_é: “Ï su_ëke be' t_ö, e' sht_ó y_ëkku_ö k_i t_ä ipatk_ómi Sk_ék_ëpa Jesús icha erule_ë serke Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardes, Filadelfia ena Laodicea e'pa k_{os} a.”

¹² Ye' w_ötr_ée isa_{uk} tö yi tt_öke ye' t_ä, et_ä bö'w_öla w_öbastulur d_ök_ä kul, e' su_é ye' t_ö. E' tulur itulok_ä y_öule orochka wa e' k_i. ¹³ Bö'w_öla kul shua, ye' t_ö isu_é t_ö ì dur s'dits_ö su_ë. Ie' datsi' d_{ör} bats_ië d_ött_{sä} ikl_ökue k_i. Ikiparuo àr icho' mik e' d_{ör} oro. ¹⁴ Ie' ts_äk_ö d_{ör} saruru sh_üt_ëë w_{es} suiy_{ök} es w_{es} mochka saruru_ë es[†] Ie' w_öbla w_{ër} w_{es} bö'w_ö w_öñar es. ¹⁵ Ie' kl_ö w_{ër} dal_öl_öë w_{es} tabechka bua'bu_a ba'w_ë bö' a' ena ipa_ikl_è t_ä iw_{ër} dal_öl_öë es. Ie' tt_ö tts_{ër} w_{es} di' blar t_äi_ë áktt_ö mik es. ¹⁶ Ie' ulatt_ö bua'kka a' ie' w_ä b_ëk_wö tso' d_ök_ä kul. Ie' k_kò a' tab_è detts_ä ka_ule di'di_ë w_i'k_ë i_ö'k_ë. Ie' w_ö w_{ër} dal_öl_öë w_{es} mik d_iba arke bua_ë et_ä diw_ö w_{ër} es.

¹⁷ Mik ye' t_ö ie' su_é, et_ä ye' an_ewa w_öwakk_{öt} ie' kl_ö ska' w_{es} s'duow_ä es. Er_ë ie' ul_à bua'kka mék_ä ye' k_i t_ä ich_éit_ö ye' a': “K_è be' suanuk. Ye' d_{ör} tt_è ts_ä ena tt_è bata. ¹⁸ Ye' d_{ör} sene micho_ë e' w_{ák}. Ye' du'w_ä e' tso'ne tts_ë'ka k_ëkra_ë. Ye' w_ä dich_é tso' s'duow_ä k_i. S'wimblu k_é e' w_ékk_ö yotts_ä tso' ye' w_ä. Ie'pa shk_ëormik_ä ye' a'. ¹⁹ Ì tso' i'ñ_e t_ä ena ì k_{os} datseia su_ëke be' t_ö e' sht_ó y_ëkku_ö k_i. ²⁰ B_ëk_wö d_ök_ä kul su_é be' t_ö ye' ulatt_ö bua'kka a' ñies bö'w_öla tulok_ä y_öule orochka wa, e' w_ä cheke ye' t_ö be' a' i' t_ä. B_ëk_wö kul, e' t_ö Sk_ék_öl biy_öch_ökwakpa d_ök_ä kul e'pa w_ä ch_è. E'pa d_{ör} Sk_ék_ëpa Jesús icha erule_ë serke k_ä kul a' ñ_e' k_kö'nukwakpa. Bö'w_öla d_ök_ä kul, e' t_ö Sk_ék_ëpa Jesús ichapa erule_ë serke k_ä kul a' ñ_e' w_ä ch_è.”

[†] 1:14 suiy_{ök} ena mochka: Si'kuaie e' d_{ör} lana ena nieve.

2

Ì ché Jesucristo tö ie' ichapa erule serke Éfeso, e'pa a

¹ Etä ie' tö ye' a iché: “Yëkkuö shtó Skëköl biyöchökwak tso' ye' icha erule serke Éfeso, e'pa kkö'nuk e' a. Yëkkuö e' ki ishtómi ie' a i' es:

‘Yi wä bëkwö kul tso' iulatö bua'kka a, ñies yi shkòdur bö'wöla tulokä yöule orochka wa, e' shuä, e' tö ichè a' a i' es: ² Wës a' serke e' kôs jcher ye' wä. A' kanëblöke darërëë, a' weirke kôs ye' kueki, e' dalë'ttseke a' tö er bua' wa, e' kôs jcher ye' wä. Ye' wä ijcher tö pë' sulusipa kè wër a' wa buaë. Wépa de a' ska' e' chök tö ie'pa dör ye' ttekölpa erë ikächörak, esepa ma'wé a' tö tã a' isué tö ie'pa dör kächökwakpa. ³ A' weirke taië ye' tté kueki, e' dalë'ttseke a' tö er bua' wa, kè ilo'yane a' wä. ⁴ Erë ye' wä ilè tso' ki a' kkatè: a' kè ñi dalëritsöku'ia ena a' kè ye' dalëritsèia wës kuaë es. ⁵ E' kueki wës kuaë tã a' éna ye' dalër, ñies wës kuaë tã a' ñi dalërits e' anú a' éna. A' er mane'üne tã a' senúne wës a' sene' kuaë es. A' kè er maneone, e' tã ye' datskene bet a' ska' tã a' bö'wöla tulokä e' yerattsä ye' tö. ⁶ Erë ì sulu wambleke Nicolaiwakpa tö e' sueke a' tö suluë wës ye' tö isueke es, e' tö ye' ttsé'wé buaë. ⁷ Ì cheke Skëköl Wiköl tö ye' icha eruleë e'pa a, e' ttsó a' ulitane tö! Wépa e' aléka ì sulu ki, kè wä ye' tté olo'yaule, esepa kôs a ye' tö kawö meraë sene michoë e' kéli wö katök. E' kéli àr ká buaala tso' ká jai a eë.’ ”

Ì ché Jesucristo tö ie' ichapa erule serke Esmirna, e'pa a

⁸ E' ukuöki tã ie' tö iché ye' a: “Yëkkuö shtó Skëköl biyöchökwak tso' ye' icha erule serke Esmirna, e'pa kkö'nuk e' a. Yëkkuö e' ki ishtómi ie' a i' es:

‘Yi dör ttè tsawe ena ttè bata. Yi kötëwä e' shkenekane, e' tö ichè a' a i' es: ⁹ A' weirke siarë ye' tté kueki ñies a'

kè wà ì ta', e' kòs jcher ye' wà, erè a' dör Skèköl icha e' kueki a' dör wés inuköl blúpa es. Ñies ye' wà ijcher tö pè welepa tö a' cheke suluë. Ie'pa e' chò tö ie'pa dör Skèköl icha, ñermata ie'pa dör Satanás icha. ¹⁰ A' weirdaë kòs, e' kè yöki a' suanuk. Ye' ttò ttsó: Bé tö a' welepa uyerawà s'wöto wé a, a' erblöke ye' mik e' ma'woie. A' weirdaë siarè dökà ká dabop è. Ie'pa tö a' ttèwami ye' tté kueki, erè a' erblöke ye' mik, e' kè olo'yar a' tö yès, e' tã sene michoë meraëyö a' a' iskieie. ¹¹ jì cheke Skèköl Wiköl tö ye' icha eruleë esepa a, e' ttsó a' ulitane tö! Wépa e' aléka ì sulu ki, kè wà ye' tté olo'yaule, esepa kè duòpawà bötökicha.' ”*

Ì ché Jesucristo tö ie' ichapa erule serke Pérgamo, e'pa a

¹² E' ukuöki tã ie' tö iché ye' a: “Yèkkuö shtó Skèköl biyöchökwak tso' ye' icha erule serke Pérgamo, e'pa kkö'nuk e' a. Yèkkuö e' ki ishtómi ie' a i' es:

‘Yi wà tabè tso' kaoule di'dië wj'kè io'kè, e' tö ichè a' a i' es: ¹³ Ye' wà ijcher tö a' serke wé Satanás tkër blu'ie ee, erè a' e' tkéwà darèrèe ye' a. Eré ye' tté chökwak eköl yèsyèsè kiè Antipas, e' kötwà ie'pa tö a' ké a wé Satanás serke ee, erè a' kè wà a' erblöke ye' mik e' olo'yane. ¹⁴ Erè ilè tso' ye' wà böt mañat ki a' kkatè: A' shua welepa tso', e'pa tso' ttè sulu iütök. Ttè e' dör wés ttè wa Balaam bak s'wöbla'uk es. Ká iaiaë Balaam tö Balac wöblao' as ie' tö Israel aleripa kò ì sulu wamblök. Balaam tö Israel aleripa dakiñé chkè meule íyi diököl tso' dalöie ese a, ese katök ñies trè nuk taië. ¹⁵ Es ñies a' shua welepa tso', e'pa kè éna Nicolaiwakpa ttè olo'yak. ¹⁶ E' kueki a' er mane'úne Skèköl a. A' kè tö iwè es, e' tã bet ye' datske ñippök ie'pa

* ^{2:11} kè duòpawà bötökicha: S'duòwà bötökicha e' dör se' uyèwà bö' ké a wé s'weir michoë ee e'. Apocalipsis 20.16 saú.

tà tabè tso' ye' kkò a e' wa. ¹⁷ jì cheke Skèköl Wiköl tò ye' icha eruleë e'pa a, e' ttsó a' ulitane tò! Wépa e' aléka ì sulu kì, kè wà ye' tté olo'yaule, esepa kòs tieraëyö chkè tso' blèulewà kiè maná ese wa. Nies ákwöla sarurula meraëyö ie'pa a eköl eköl, e' kì kiè pa'ali tso' kitule. Kiè e' kè jcher yi wà. Yi a imène, ese è wà ijcherdaë.' ”

Ì ché Jesucristo tò ie' ichapa erule serke Tiatira, e'pa a

¹⁸ E' ukuökì tà ie' tò iché ye' a: “Yèkkuö shtó Skèköl biyöchökwak tso' ye' icha erule serke Tiatira, e'pa kkò'nuk e' a. Yèkkuö e' kì ishtómi ie' a i' es:

‘Skèköl Alà, e' wöbla wër wës bö'wö wöñar es. Ie' klò wër dalölöë wës tabechka bua'bu paiklèsö tà iwër dalölöë es, e' tò ichè a' a i' es: ¹⁹ Wës a' serke e' kòs jcher ye' wà. Ye' wà ijcher tò a' ñì dalèritsöke buaë ena a' erblöke ye' mik. Nies ye' wà ijcher tò a' ñì kimuke ñikkëë buaë ena a' weirke kòs, e' dalë'ttseke a' tò er bua' wa. I'ñe a' tò ikì weke bua'ie, kuaë a' tò iq' e' tsàtä. ²⁰ Erë ye' wà ilè tso' kì a' kkatè: alaköl tso' a' shua kiè Jezabel, e' a a' tò kawö meke s'wöbla'uk. Ie' e' chò tò ie' dör Skèköl tteköl, erë ie' tò s'wöbla'weke, e' wa ie' tò ye' kanè mésopa dakiñeke as itrër ñies as itörak chkè meule íyi diököl dalöië ese a, ese katò. ²¹ Ye' tò ie' pané taië as ie' tò íyi suluë e' olo'yò tà ier mane'ù ye' a, erë ie' kè er mane'wak yës. ²² E' kueki súyö duè patkè ie' kì darërëë as kè ikarkajia. Nies wépa kòs trène ie' ta, esepa we'ikerayö. Ie'pa kè er mane'ù, kè tò ì sulu e' olo'yè, e' ta bet ye' tò ie'pa we'ikeraë. ²³ Nies ye' tò alaköl e' klépa tteralur. Es ye' icha eruleë serke ká wa'ñe, e'pa wà ijcherdaë tò ye' wà sulitane er suule buaë tò wës idir, wës iser. Ye' tò a' ulitane a iské meraë eköl eköl wës iser es. ²⁴ Erë a' malepa tso' Tiatira, a' kè ku' ttè sulu e' iütök. Ttè e' kiè ie'pa tò “Satanás ttè blèulewà se'

ësepa yöki.” Ttè e' dör suluë. E' kè iütène a' wä, etä e' dör buaë. E' kueki ye' tö a' ä ichè tö ye' kè tö ttè dalöiëno darërëë ese skà k_i meku' a' ä dalöië. ²⁵ Erë ye' ttè tso'tke a' wä klöule, e' ä a' e' tkówa darërë michoë dò mik ye' datskene etä. ²⁶⁻²⁷ Wépa e' aléka ì sulu ki, kè wä ye' tté olo'yaule, wépa serke wes ye' ki ikiane es dò mik s'ënawa ekké, esepa ä ye' tö kawö meraë s'blúpaie wes ye' Yé tö ye' ä imé es. Ie'pa tkeraka ye' tö ká ulitane wakpa wökirpaie. Ie'pa tö ká ulitane wakpa wëttseraë yësyësë kè janéweta' yës. Wépa tö ie'pa ttè dalösewéwa, esepa olordawa wes skauña olorwa es. ²⁸ Nies ye' tö bëkwö kiè dukir wërke bla'mi e' meraë ie'pa ä. ²⁹ ì cheke Skëköl Wiköl tö ye' icha eruleë e'pa ä, e' ttsó a' ulitane tö! ”

3

Ì ché Jesucristo tö ie' ichapa erule serke Sardes, e'pa ä

¹ E' ukuöki tä ie' tö ye' ä ichè: “Yëkküö shtó Skëköl biyöchökwak tso' ye' icha erule serke Sardes, e'pa kkö'nuk e' ä. Yëkküö e' ki ishtómi ie' ä i' es:

‘Yi wä Skëköl Wikölpa Kul* tso'. Nies yi wä iulatö ä bëkwö tso' döka kul, e' tö ichè a' ä i' es: Wes a' serke e' qos jcher ye' wä. Sulitane tö ibikeitseke tö a' serke buaë ye' ä erë ye' wä ijcher tö e' kè dör es. A' kè serku'ia ye' ä buaë. Ye' ä tä a' dör wes s'duulewa es. ² Ye' tö isué tö a' serke Skëköl ä, e' kam döka wé' ie' wöä. E' kueki a' ti'núne, a' senúne ye' ä buaë. Ì buaë tso'ia a' ä elkela, e' ä a' e' diché ióne kam ichòwa da'ä e' yöki. ³ Ttè buaë wa a' wöblane, e' ska' a' er anúne. Ttè e' iütóne. Ì sulu wamblé a' tö, ese olo'yó tä a' er mane'ú ye' ä. A' kè tö iwè es, e' tä ye' döraë a' ska' wes akblökwak es a' we'ikök, e'

* 3:1 Apocalipsis 1.3 saú.

kéwö kè jcherpa a' wá. ⁴ Erë a' tso' Sardes, e'pa welepa kè e' iaoneka sene sulu wa. E'pa serke yësyësë ye' a, e' kueki aishkuö ta ie'pa shkoraë ye' ta paiëule buaë datsi' saruru wa. ⁵ Es ñies wépa e' aléka sene sulu ki, kè wá ye' tté olo'yaule, esepa ki datsi' saruruë iërdaë. Ie'pa kiè kè yepattsayö sene michoë e' yëkkuö ki. E' skéie ye' tö icheraë Skëköl wörki ena Skëköl biyöchökwakpa wörki tö ie'pa dör ye' icha. ⁶ ð cheke Skëköl Wiköl tö ye' icha eruleë e'pa a, e' ttsó a' ulitane tö! ”

ð ché Jesucristo tö ie' ichapa erule serke Filadelfia, e'pa

⁷ E' ukuöki ta ie' tö ye' a ichè i' es: “Yëkkuö shtó Skëköl biyöchökwak tso' ye' icha erule serke Filadelfia, e'pa kkö'nuk e' a. Yëkkuö e' ki ishtómi ie' a i' es:

‘Yi dör batse'r ena ttò mokië e' ulà a s'blú bak kiè David e' ké ukkö yottsá tso'. Ie' wá kawö ta' íyi ulitane ki. Mik ie' tö iukkó yéttá, etá kè yi a iwötënukwane. Mik ie' tö iukkó wótéwá, etá kè yi a ikkö yënuksane. Ie' tö ichè a' a i' es: ⁸ Wes a' serke e' kos jcher ye' wá. Ye' wá ijcher tö eré a' kè dalöiërta' taië, eré a' tö ye' tté iüté buaë, a' kè wá ye' watënettsá. E' kueki ukkö yéttá ye' tö a' a, kè yi a iwötënukwane. ⁹ Ye' ttò ttsó. A' shüa welepa tso', e'pa dör Satanás icha. Ie'pa e' chò tö ie'pa dör Skëköl icha, eré ie'pa kachò. Ie'pa keraë ye' tö e' tulökwá kuchë ki a' wörki. Es ie'pa wá ijcherdaë tö ye' tö a' dalëritseke. ¹⁰ A' weirke ye' tté kueki, e' dalë'ttsé a' tö er bua' wa wes ye' tö a' patké' iwà uk es. E' wà iüté a' tö buaë, e' kueki ye' tö a' tsatkeräë mik s'weirke taië e' kéwö de ká ulitane wakpa ki ima'woie etá. ¹¹ Ye' datsene bet. Ye' tté wa a' wöblane, e' a a' e' tkówá darërë kekraë as kè yi tö a' ulà a' iské buaë e' yöttá. ¹² Wépa e' aléka sene sulu ki, kè wá ye' tté olo'yane,

esepa dōraē wēs u chkí bua'ie es Skëköl wé tso' ká jaì a e' a. Eē ie'pa ser michoë kekraë. Skëköl kiè shteraëyö ie'pa mik. Ñies Skëköl ké, e' kiè shteraëyö ie'pa mik. Ká e' kiè Jerusalén Pa'alí, e' datse ká jaì a. Ñies ye' wák kiè pa'alí, e' shteraë ye' tö ie'pa mik. ¹³ ÿì cheke Skëköl Wiköl tö ye' icha eruleë e'pa a, e' ttsó a' ulitane tö! ”

ÿ ché Jesucristo tö ie' ichapa erule serke Laodicea, e'pa

¹⁴ E' ukuökí ta ie' tö ye' a iché i' es: “Yëkkuö shtó Skëköl biyöchökwak tso' ye' icha erule serke Laodicea e'pa kkö'nuk e' a. Yëkkuö e' kí ishtómi ie' a i' es:

‘Yi dör ÿ kos ye' Skëköl tö e' wà, yi tö ie' tté cheke yësyësë kekraë, yi ta ie' tö íyi ulitane yö', e' tö ichè a' a i' es: ¹⁵ Wēs a' serke e' kos jcher ye' wà. Ye' wà ijcher tö a' tö ye' ttè dalöieke bërëbërë è, kè bua'ie. A' dör wēs di' bashbash es, kè dör ba'baë, kè dör sēsëë, a' dör bashbash è. ÿA' mú dör ba'baë ö sēsëë! ¹⁶ Erë a' dör wēs di' bashbash es ye' a. A' kè dör ba'baë, ñies a' kè dör sēsëë. E' kuëkí ye' tö a' tuerattsä ye' kkò a. ¹⁷ A' tö ichè tö a' dör inuköl blúpa. A' tö ichè tö a' kawö tköke buaë, kè ÿ kí kianeia a' kí. Erë a' kè wà ijcher tö ñermata ye' a ta a' dör wēs pè' weirke siarë es. A' dör wēs se' wër siarë s'yamipa wa es. A' dör wēs pè' kè wà ÿ ku'ia es. A' dör wēs pè' wöbla kè wawër es. A' dör wēs pè' kè wà datsi' ta' es. ¹⁸ E' kuëkí ye' tö a' patteke tö a' tö orochka taú ye' ska'. Oro ese dör oro bua'bu diaqule bö' wa ibua'bu yottsä ese. E' je' tö a' blu'wemi buaë. Ñies datsi' saruruë ese taú ye' ska'. E' wa a' e' paiömi buaë as a' kè jaëria. Ñies a' tö kapöli taú ye' ska' a' wöbla bua'woie as iwawër buaë. ¹⁹ Wépa dalër ye' éna, e'pa kos uñeke ye' tö shurueke ye' tö as iserdak buaë. E' kuëkí ye' dalöió er bua' wa. ÿ sulu wambleke a' tö, ese watóttsa. A' er mane'ú

bua'iewa ye' a. ²⁰ ;Ye' ttò ttsó! Ye' dör wes wëm dur eköl ukkö a a' a ikiök tö ye' a kawö mú shkowā es. Yi tö ye' ttò ttsé ta ye' kiéwaitö weshke, e' ta ye' dōrawā ta ye' chkōräē ie' ta. ²¹ Ye' e' aléka íyi ulitane kī ta ye' e' tkéka ye' Yé ta wé ie' tkēr blu'ie ee. Es ñies wépa e' aléka ì sulu kī, kè wā ye' tté olo'yane, esepa a kawö meraē ye' tö e' tköksēr ye' ta wé ye' tkēr blu'ie ee. ²² ;ì cheke Skököl Wiköl tö ye' icha eruleē e'pa a, e' ttsó a' ulitane tö! ”

4

Skököl kīkarkeka buaē ká jai a

¹ E' ukuōkī ta ye' tö íyi skà sué kabsueie. Ye' isué tö ká jai a ukkö tso' áie ta s'ttò ttsé' ye' tö kewe wes duk blar es, e' tö ye' a ichè: “Be' shkóka íe, eta ì wamblërmi i' ukuōkī ta, e' kkacheke ye' tö be' a.”

² E' wōsha ta Skököl Wiköl de ye' kī taiē, ta ye' tö blu' kulé tso' ká jai a e' sué et. E' kī itkēr eköl. ³ Yi tkēr kula' e' kī, e' dalöburke dalölöē wes ák bua'buā dalöbur es, e' wōaule spašpa ena mat wes ák bua'buā kiè diamante ena rubí es. Ie' kula' pamik shkaba' tkērke oloburke dalölöē, e' wōaule spašpa wes ák bua'buā kiè esmeralda es. ⁴ Ñies ie' kula' pamik blu' kulé skà suéyö dōka dabom böyök kī tkël (24). E' kī kēkēpa tulur dōka dabom böyök kī tkël (24), e'pa paiëulewā datsi' saruruē wa, ñies ie'pa wā orochka tso' yöule tkēuleka iwōkir kī wes blu'pa es. ⁵ Blu' kulé sué ye' tö kewe, ee alá wōñarke taiē, talachke blarke taiē. Kula' e' wōshaē bö'wō ñarke kul wes kuàtak wōbatsesö es. Bö'wō kul, e' tö Skököl Wiköl chè. ⁶ Kula' e' wōshaē ì me'r dayēie kkueie wër sarërēē wes vidrio es.

Ì ttsé'ka tso' kula' pamik dōka tkël e'pa wōbla dör taiē tsikka wōkka. ⁷ Itsá e' wōkir wër ma' name sué. Iëtö wōkir wër baka wē'ñe sué. Iëtö skà wō dör s'ditsö wō sué. Iбата

wër wes pu ur àr es. ⁸ Itsá pik dör teröl, es imalepa kos pik dör teröl ñies. Ie'pa pa kos e' dör wöbla è döttsa ipik dikia. Ñië nañeë ie'pa tso' Skëköl ttseittsök, kè ie' wöklö'uta' rak ta ichekerakitö i' es:

“Skëköl dör batse'r taië, ie' dör batse'r taië, ie' dör batse'r taië.

Ie' diché ta' taië íyi ulitane tsata.

Ie' tso'tke tsawe ta, i'ñe ta, ñies këkraë.”

Es ie'pa tö icheke këkraë.

⁹ Skëköl yöbië tkër kula' e' ki, e' pamik ì ttsë'ka tso' tkël, e'pa tso' ie' kíkökka, ie' olo kíkökka, ie' a wëstela chök këkraë. ¹⁰ Mik ie'pa tso' e' uk, e' dalewa këkëpa doka dabom böyök kí tkël (24) tular ie' pamik, e'pa e' tulökeser iski wöwakköt itkër kula' ki e' dalöioie. Ie'pa tso' Skëköl ser michoë e' dalöiök, e' dalewa ì tkër ie'pa wökir ki yöule orochka wa, e' kos mekewarakitö iski Skëköl kula' wöshaë ta ichekerakitö:

¹¹ “A Sa' Këköl, íyi ulitane yö' be' tö.

Íyi ulitane tso' be' wák ttò wa.

E' kueki sa' ulitane kawöta ichök tö be' olo ta' taië.

Sa' ulitane kawöta be' dalöiök ñies be' diché kíkökka.”

5

Yëkkuö kitule wörratule ena Obeja Pupula, e' pakè

¹ E' ukuöki ta ye' tö isué tö itkër kula' ki, e' wa yëkkuö wörratule a'tser iulà bua'kka, e' ki itso' kitule ikikke ena ishüa. Yëkkuö e' kkò wöbatsulewa doka kul. ² Eta Skëköl biyöchökwak sué ye' tö eköl, e' diché taië, e' tö ichaké aneule: “¿A yi wëë, yi e' didir yëkkuö wöbatsulewa, e' kkò batsöök wé iwöbatsulewa ee ta ishuppöök?” ³ Erë ká jai

a ena ká i' k_i ena ká dià kaska' kè yi didir yës yëkkuö e' shuppöök ena iwà sauk. ⁴ Ye' iuke tajë, kè yi didir yëkkuö e' shuppöök ena iwà sauk e' kueki. ⁵ Eta skëkëpa tso' ee dabom böyök k_i tkël (24), e' eköl tö ye' a iché: “Kè be' iukia. Ittsó, eköl kiè Ma'name e' dör judáwak ditséwö, ie' kéköl dör blu' bak ká iaiäë kiè David e'. Ie' e' ali'kabak ibolökpa qos k_i. Ie' je' didir yëkkuö wöbatsulewá kul e' kkò batsöök ena ishuppöök.”

⁶ Eta ye' tö obeja wë'ñe pupula sué etö, e' pa k_i itö tso' wësua ijchëulea mè Skëköl a, ese shkenekane. E' dur itkër kula' k_i e' o'mik, ì ttsé'ka döká tkël ena kékëpa döká dabom böyök k_i tkël (24) e'pa shusha. Obeja e' dula' döká kul ñies iwöbla döká kul. Iwöbla döká kul e' wà dör tö Skëköl Wiköl Kul* patké Skëköl tö ká wa'ñe. ⁷ Obeja Pupula e' de itkër kula' k_i e' ska' ta yëkkuö a'tser itkër kula' k_i e' ulà bua'kka, e' klö'wéitö. ⁸ Mik ie' tö yëkkuö klö'wé, eta ì ttsé'ka döká tkël ena kékëpa döká dabom böyök k_i tkël (24), e'pa qos e' télur wöwakköt Obeja Pupula wörki. E'pa qos wá ma'ma tso' blanco kicha ta' kiè arpa. Ñies tka' yöule orochka wa, ese tso' ie'pa qos wá. Tka' e' a íyi masmas tso' ña'wè Skëköl a, ese tso' chikchië. E' tö s'batse'rpa ttöke ie' ta e' wà chë. ⁹⁻¹⁰ ì ttsé'ka döká tkël ena kékëpa döká dabom böyök k_i tkël, e'pa qos ttsémi ttsé pa'ali wa Obeja Pupula kikokaie. Ie'pa tö ittseittsé i' es:

“Be' kötulewá, be' pé tène tajë
wës obeja pupula jchë mè Skëköl a es,
e' wa be' tö s'ditsö ttö kuá'k_i kuá'k_i ena ditsöwö kuá'k_i
kuá'k_i ena ká kuá'k_i kuá'k_i wakpa to'ttsa
as ekkëpa ulitane shua se' dò tajë Skëköl ichaie.

* [5:6 Apocalipsis 1.3 saú.](#)

E'pa klö'wé be' tö as ie'pa kaneblò Skèköl a blu'paie ena sacerdotepaie.

Ie'pa döraë ká ulitane wakpa blúpaie, es ie'pa tö s'wëttseraë.

E' kuëki be' je' didir moki yëkkuö wörratule sē, e' klö'uk ena ikkò batsökök wé iwöbatsulewā ee.”

¹¹ E' ukuöki tã ye' wökéka eã ye' tö isué tö Skèköl biyöchökwakpa tso' taië, kè ishtanuk yi a, e'pa ttò ttsé ye' tö. Ie'pa tso' itkër kula' ki ena ì ttsé'ka dökã tkël ena kékëpa dökã dabom böyök ki tkël, e'pa pamik. ¹² Ie'pa tö ittseittsé wi'wië i' es:

“Obeja Pupula kötulewā, e' je' ki sulitane ie' kikèka e' mène buaë.

Ie' olo tã' taië, ie' dör íyi ulitane wák, ie' wã íyi ulitane jcher, ie' diché tã' taië,

e' kuëki sulitane kawõtã ie' dalöiök, ie' kikökka.”

¹³ Ñies ye' tö ittse tö íyi ulitane yö' Skèköl tö tso' kã jai a ena kã i' ki ena kã dià kaska' ena dayë a, e' kos tö iché i' es:

“Itkër kula' ki ena Obeja Pupula, e'pa olo tã' taië, diché tã' taië íyi ulitane tsãta,

e' kuëki sulitane kawõtã ie'pa kikökka, ie'pa dalöiök këkraë.”

¹⁴ Ì ttsé'ka dökã tkël e'pa tö iché: “¡Es e' idir!” Kékëpa dökã dabom böyök ki tkël, e'pa e' télur wöwakköt Skèköl ena Obeja Pupula wörki ie'pa dalöiök.

6

Yëkkuö wörratule e' kkò batsulewā dōkā kul e' batsée Obeja Pupula tö etk etk

¹ E' ukuōki tā ye' tö isuē tö Obeja Pupula tö yëkkuö wörratule e' kkò batsulewā dōkā kul e' tsá batsée. Etā ì ttsé'ka dōkā tkël, e' eköl ttò ttséyö, e' ttò darërëë wes alá blar es. Wépa tso' ipatkërke e' panuk e' eköl a ie' tö iché: “¡Be' yú!” ² Ye' wökéka tā kabaio saruru suéyö etö. Yi tkërka iki, e' ulà a shkame' àr, ñies ì tkekeka wökir ki iwà kkachöie tö ie' dör e' alökwak ese mène ie' a et. Ie' mīa kí e' alökka ibolökpa ki.

³ Mik Obeja Pupula tö yëkkuö kkò batsulewā, e' skà batsée et, etā ye' tö ittse tö ì ttsé'ka dōkā tkël, e' skà tö iché wépa tso' ipatkërke e' panuk e' skà a: “¡Be' yú!” ⁴ Etā kabaio batsé dettsa. Yi tkërka iki, e' a kawö mène sene bèrë ñitā e' yöttsa ká i' a as pë' ñi ttòwā. Ie' a tabè bérie mène.

⁵ Mik Obeja Pupula tö yëkkuö kkò batsulewā, e' skà batsée et, i' tā ide mañat, etā ye' tö ittse tö ì ttsé'ka dōkā tkël, e' skà tö iché wépa tso' ipatkërke e' panuk e' skà a: “¡Be' yú!” Ye' wökéka etā ye' tö kabaio dalolo sué etö. Yi tkërka iki, e' wā íyí es ma'woie dami iulà a. ⁶ ì ttsé'ka dōkā tkël, e' shūā ye' tö ttò ttsé tö iché: “Harinachka kilo elka è e' tordaë s'kanablò ká et e' ské ekkë. Ñies cebada kilo mañalka tordaë s'kanablò ká et e' ské ekkë; erë olivo kié ena vino e' kè sulu'warwā be' tö.”

⁷ Mik Obeja Pupula tö yëkkuö kkò batsulewā, e' skà batsée et, i' tā ide tkël, etā ye' tö ittse tö ì ttsé'ka dōkā tkël, e' bata tö iché wépa tso' ipatkërke e' panuk e' skà a: “¡Be' yú!” ⁸ Ye' wökéka etā kabaio tskrittskris suéyö etö wër suluë. Yi tkërka iki, e' kiè dör S'duòwā. E' itöki eköl skà datse e' kiè dör S'wimblu Ké. Ie'pa a kawö mène ká

ulitane wakpa e' mú blatèsö tkël tsiní ta e' et tsiní eukwa tabè wa, bli wa, duè wa ena iyiwak dör se' name ese wa.

⁹ Mik Obeja Pupula tö yëkkuö kkò batsulewā, e' skà batsée et, i' ta ide skel, etā s'kötulewā Skëköl ttè paka' ie'pa tö taninië e' kueki, e'pa wimblupa suéyö ka' tso' íyi mokā Skëköl a e' dikia. ¹⁰ Ie'pa tso' ichök Skëköl a aneule: “A Sa' Këköl, be' dör íyi ulitane tsata, be' dör batse'r, be' ttò mokjë. ¿Dò mik be' tö wépa serke dià íyök ki tö sa' kótulur esepa dalë'ttsekerö? ¿Mik be' tö ie'pa wömekettsā weinuk ì wamblë'rakitö sa' ki, e' nuí skéie?” ¹¹ Etā ie'pa wakpa bil ekkë e'pa a datsi' saruru mène iè. Skëköl tö iché ie'pa a: “A' enúia bërber è dò mik pè' tö a' malepa dör ye' kanè mésopa kianeia ttélur, e'pa kōs ttekeluria wes a' kótulurakitö es etā. E'pa panúia tsir.”

¹² Mik Obeja Pupula tö yëkkuö kkò batsulewā, e' skà batsée et, i' ta ide teröl, etā í tka darërëë. Diwö ttsenewā míā ttsettseë wes datsi' daloloë es. Si'wö míā batsë wes pé es. ¹³ Bëkwö darolone íyök ki wes kalwö tkëttsā siwā' tö mik ibitsirke taië etā es. ¹⁴ Etā ká jai, e' wörratēwā wes yëkkuö wötrēwasö es, kè iwértāia. Kābata ulitane, dayë nane ulitane, e' kōs e' skélur bānet. ¹⁵ Etā ká blúpa kōs, pè' taië kōs, ñippökwakpa wökirpa kōs, inuköl blúpa kōs, s'dalöier ta' taië esepa kōs, ñies s'klöulewā kanè mésoie, ñies kanè mésopa malepa, esepa kōs e' blélur ákuk a ena ák blublu tso' kābata a ese dikia e' tsatkoie. ¹⁶ Etā ie'pa tö iché aneule kābata a ena ák blublu a: “¿Sa' bló a' dikia, sa' kkö'nú Skëköl tkër ikula' ki ká jai a e' yöki! Ñies Obeja Pupula kësik yöki sa' kkö'nú. ¹⁷ Ie'pa tö sulitane we'ikeraë siarë e' kēwö detke, kè yi tkòpashkar e' ulà a.”

7

Skëköl kanè mésopa wakyöule ie' a

¹ E' ukuöki ta ye' tö Skököl biyöchökwakpa sué doka tkël, e'pa iëter wé ká i' erkerö e' kkò mik. Bòl iëter diwö tskirke e' kke; eköl dur ulà bua'kka, eköl dur ulà bakli'kka. Bòl iëter diwö mi'kewa e' kke; eköl dur ulà bua'kka, eköl dur ulà bakli'kka. Ie'pa tso' siwa' kos bitsirke e' wöklö'uk as kè ibitsiria ká i' ki, dayë ki, kal ki, ì ki yës. ² Ie'pa a kawö mène ká i' ena dayë sulu'ukwa. Nies ye' tö Skököl biyöchökwak skà sué eköl, e' datse diwö tskirke e' kke. E' ulà a íyi tso' s'wakyuoie Skököl chók wa, e' a'tser. Ie' ane imalepa tkël tsaka ta ichéitö ie'pa a: ³ “¡A' kè tö ká sulu'ukwa, dayë sulu'ukwa, kal sulu'ukwa kam sa' tö Skököl kanè mésopa wakyuò iwötsa ki e' yöki!”

⁴⁻⁸ Eta bil wakyöule e' yène ye' a. Wépa wakyöule e'pa dör se' yé bak ká iaiaë kiè Israel, e' ala'r dabom eyök kí bøl (12), e'pa aleripa shukite iditséwö wa iditséwö wa. Ie'pa ditséwö kiè Judá, Rubén, Gad, Aser, Neftalí, Manasés, Simeón, Leví, Isacar, Zabulón, José ena Benjamín. Ekképa ditséwö shukite doka 12.000 iditséwö wa iditséwö wa. Ishukite e'pa dör serea 144.000 ekkè.

⁹ E' ukuöki ta ye' wö kéka ta ye' isué tö s'ditsö dapane taië kè shtanuk yi a ekkè. E'pa dör ká ulitane wakpa, ttò kua'ki kua'ki, ditsöwö kua'ki kua'ki. Ie'pa iëter, itkër kula' ki ena yi kiè Obeja Pupula, e'pa wörki. Ie'pa kos datsi' íé saruruë. Ie'pa ulitane wa sí kò dami iulà a. ¹⁰ Ie'pa tö iché aneule:

“¡S'tsatkè e' datse

Skököl tkër kula' ki ena Obeja Pupula e'pa wa!”

¹¹ Kéképa doka dabom böyök kí tkël (24) ena ì ttsé'ka doka tkël, e'pa pamik Skököl biyöchökwakpa kos iëter.

E'pa kōs e' tēlur wōwakkōt, itkēr kula' k_i, e' dalōioie ¹² e_ta ichérakitō:

“¡Es e' idir!

Be' dōr sa' blú yōbiē, sa' tō be' k_ikekeka kēkraē.

Be' olo t_a' t_ajē, be' w_a íy_i ulitane jch_er buaē.

Sa' tō wēstela cheke be' a kēkraē.

Be' dalōieke sa' tō kēkraē.

Be' diché t_a' t_ajē íy_i ulitane tsat_a, be' è a ì kōs o_r,

¡Es e' idir!”

¹³ E' ukuōk_i t_a kēkēpa dōka dabom böyök k_i tkēl (24), e'pa ekōl tō ye' a ichaké: “¡Ie'pa paiēule datsi' saruru wa, e'pa dōr yi? ¡Wé ie'pa datse?” ¹⁴ Ye' tō ie' iūtē: “A kēkēpa, ye' kē w_a ijch_er, ichó ye' a.” Et_a ie' tō ye' a iché: “Ie'pa dōr wēpa weine siarē sulitane weirke taiē e' kēwō ska' e'pa. Erē e' dalē'ttsē' ie'pa tō buaē. Ie'pa tō idatsi' skué yi kiē Obeja Pupula e' pé wa e_ta idatsi' mí_a saruruē.

¹⁵ “E' kuēk_i ie'pa iēter Skēkōl tso' ikulé k_i, e' wōrk_i.

Ñiē nañēē ie'pa tso' ie' dalōiē e' wakanéuk iwé a.

Ie'pa tso' ie' t_a ena ie' tō ie'pa kkō'neraē kēkraē.

¹⁶ Ie'pa kē duōpaia bli w_a, ie'pa kē e_r sirpaia.

Dìba kē tō ie'pa ña'wēpaia, k_aba kē tō ie'pa we'ikepaia.

¹⁷ Obeja Pupula tso' Skēkōl kula' o'mik,

e' dōr ie'pa kkō'nukwak, e' kuēk_i ie'pa kē weirpaia yēs.

Obeja Pupula tō ie'pa wēttseraē di' tum tō sene michoē meke se' a, e' di' yök.

Skēkōl tō ie'pa wōriō kōs e' paikleraē as ie'pa ttsē'r buaē.”

8

Obeja Pupula tō yēkkuō wōrratule e' kkō batsulew_a dōka kul, e' bata batsée

¹ Mik Obeja Pupula tö yëkkuö wöbatsulewā, e' bata kkò batsée, etā ká jai ā ká míā mejmeë dò hora shāböts ekkē.

² E' ukuökī tā Skëköl biyöchökwakpa döka kul iëter Skëköl wörki, e'pa suéyö. Ie'pa ā duk mène eköl eköl.

³ E' ukuökī tā Skëköl biyöchökwak skà de wé ká' tso' íyi moka Skëköl ā e' wörki. Ie' wā iulā ā tka' yöule orochka wa ese a'tser. Ie' ā íyi masmas mène taië s'batse'rpa qos e'pa ttöke Skëköl tā e' kí ioie as ie' tö ñña'ù ká' yöule orochka wa ñña'woie tso' Skëköl kulé wö shaë, e' kī. ⁴ Etā ie' tö íyi masmas ña'wé ká' ñe' kī, e' shklē tka ie' ulā mik deka Skëköl wörki s'batse'rpa ttöke ie' tā e' tā ñita. ⁵ Ie' tö itka' wà iéka bö' wörkua tso' ká' ñe' kī, e' wa. Bö' wörkua e' uyémi ie' tö íyök kī. Etā ká wa'ñe kī alá wöñane taië, iblane taië, ká wöti'wé taië í tö.

Duk döka kul

⁶ Skëköl biyöchökwakpa döka kul, e'pa wā duk tso' iwakpa bil ekkē, ie'pa tso'tke iduk bla'weke e' panuk.

⁷ Etā Skëköl biyöchökwak eköl tö iduk bla'wé kewe. Etā mò wöli wösi seseë, ñies bö'wö shutuule pé tā, ese dane taië íyök kī wes kalī yër es. Ká i' ena kal e' ñanewā taië. Ká i' ena kal qos e' mú blatèsö mañat tsíní tā e' et tsíní ñanewā. Ñies kākō qos tso' ká i' kī e' ñanewā sēraa.

⁸ E' ukuökī tā Skëköl biyöchökwak skà tö iduk bla'wé. Etā ì biteshka kabataie bërie wöñarke bö'ie, e' anewa dayë ā. Etā dayë mú blatèsö mañat tsíní tā e' et tsíní míā péie.

⁹ Iyiwak qos serke dayë ā ena kanò qos shkōke dayë kī, e' mú blatèsö mañat tsíní tā e' et tsíní enewa.

¹⁰ E' ukuökī tā Skëköl biyöchökwak skà tö iduk bla'wé, i' tā ide mañatökicha. Etā bëkwö bërie wöñarke wes kuàtak wöñar es, e' biteshka anewa di' ā ena di' tum ā taië. Di' tso' qos ena di' tum tso' qos, e' mú blatèsö mañat tsíní tā e' et tsíní ā bëkwö anewa. ¹¹ Bëkwö e' kiè Bacha'bachaë.

Wé békwo e' anewa, e' di' kos mía bacha'bachaë. Di' e' tö s'ttélur taië.

¹² E' ukuöki ta Skéköl biyöchökwak skà tö iduk bla'wé, i' ta ide tkëtökicha. Eta diwö ena si'wö ena békwo, e' kos mú blatesö mañat tsíní ta e' et tsíní kos ttsenewa. E' kueki ñiwe ena nañewe, e' mú blatesö mañat tsíní ta e' et tsíní ttsenewa.

¹³ E' ukuöki ta ye' wókéka ta ye' tö pu sué et ur àr kashuk a, e' tö iché aneule: “¡Ayëwëë, ayëwëë, ayëwëë! ¡Wéstela ina ká ulitane wakpa ta, mik Skéköl biyöchökwakpa tso'ia mañal e'pa tö iduk bla'weke eta!”

9

¹ E' ukuöki ta Skéköl biyöchökwak skà tö iduk bla'wé, i' ta ide skëtökicha. Eta békwo et anewabak, e' suéyö iski. Eë kauk ter taië iskië, kè s'wö dë'mi ekkë. Kauk e' kkò wötëule, e' kköyottsà mène békwo suéyö iski, e' a. ² Mik ie' tö kauk kköyëttsà, eta e' a ishklé deka taië wes bö' wöñar taië e' shklé es. E' tö kashuk ttsewéwa, e' kueki diwö kè olo bunea. ³ Shklé e' shua ditski blubluë dettsà taië íyök ki, poneka ká wa'ñe, ká ulitane wà iéwa. Ie'pa a kawö mène s'we'ikök wes bachë' tö s'kuèwa ta idalé'r es. ⁴ Ie'pa kè a kawö mène kakö kos, kalkö kos, e' katök. Ie'pa a kawö mène, wépa kè wakyöule Skéköl wa iwö tsà ki, esepa è we'ikök. ⁵ Erë ie'pa kè a kawö mène ittökulur. Ie'pa a kawö mène irreuk idalé'r taië wa dò si' skel ekkë. E' dalër taië wes bachë' s'kuèwa es. ⁶ E' kéwö ska' ta s'ditsö tö duèwa yuleraë poë, erë duèwa wák, e' tkörashkar ie'pa yöki.

⁷ Ditski e' wër wes kabaio tso' ñippoie ese payöule es. Iwökir ki itkëuleka, ì tkèka blu' tö iwökir ki yöule orochka wa ese suë. Iwö wër wes s'ditsö wö wër es. ⁸ Itsà batsië wes alakölpa tsà es. Ikà dör wes namu kà es. ⁹ Tabechka àr ibatsi' mik wes ñippökwakpa tö ieke e' tsatkoie e' sù.

Ipi^k blar taië wes carreta skè kabaio tö tuneule michoë ñippök es. ¹⁰ Ikirë dör wes bachë' kirë es, e' diché wa ie'pa tö s'we'ikeke dö si' skel ekkë. ¹¹ Ie'pa blú e' dör Skëkö^l biyöchökwak dör kau^k iskië, e' wökir. Hebreoie e' kiè dör Abadón. Griegoie e' kiè dör Apolión (kiè e' wà kiane chè: Se' eukwawak).

¹² Íyi sulu e' tsá tka et, erë iskà kianeia böt.

¹³ E' ukuöki^k ta^k Skëkö^l biyöchökwak skà tö iduk bla'wé, i' ta^k ide tektökicha. Ye' tö s'ttò ttsé datse ka' tso' yöule orochka wa íyi moká Skëkö^l a ee. Ka' e' bata tkël a iyöule dula'ie, e' shua s'ttò ttséyo. ¹⁴ E' tö iché Skëkö^l biyöchökwak tö iduk bla'wé írö e' a: “Skëkö^l biyöchökwakpa döka tkël tso' moulewa di' taië kiè Éufrates e' kkömik, e'pa wöttsólor be' tö.” ¹⁵ Skëkö^l biyöchökwakpa döka tkël e'pa tso'tke Skëkö^l wa iwakanéwoie i' kéwö ska'. Ie'pa kanè dör pè' taië eukwa. Pè' ulitane mú blatèsö mañat tsiní ta^k e' et tsiní erdawa sera^a ie'pa ulà a. Eta^k Skëkö^l biyöchökwakpa döka tkël wöttsérolone iwakanéuk. ¹⁶ Eta^k ye' a iyène tö ñippökwakpa dami kabaio ki, e'pa döka 200.000.000.

¹⁷ Ñippökwakpa ekképa dami kabaio ki, e' sué ye' tö, e'pa wa tabechka àr ibatsi' mik e' tsatkoie, e' wöaule batsé wes bö' wörkua suèsö es ena siè wes ák bua'bu^a kiè jacinto es, ena tskiriri wes azufre es. Kabaio ekképa wökir wër wes namu wökir es. Ñies ikkò a bö' ena shkle ena azufre, e' dökettsa. ¹⁸ Bö' ena shkle ena azufre dökettsa kabaio ekképa kkò a, e' dör ì mañat suluë döke pè' ki e'. E' tö pè' ewéwa taië. Pè' ulitane mú blatèsö mañat tsiní ta^k e' et tsiní enewa sera^a. ¹⁹ E' wà dör tö kabaio ekképa wa diché tso' ikkò a ena ikirë a s'we'ikoie. Ikirë bata dör tkabè chó^k wökir es, e' wa s'shka'wëkeitö.

²⁰ Erë pè' malepa atë kè durulune ì sulu tka e' wa, e'pa kè wa ì sulu wamblekerakitö ese olo'yane. Ñies aknamapa

ena íyi diököl dalöiekerakitö esepa kè olo'yanerak iwa. Íyi diököl ñe'pa yöule orochka wa, inukölchka wa, bron-
cechka wa, ákchka wa ena kal tak wa, ese kōs wöbla kè
wawër, kè kukuò wattsër, kè shko, erè ie'pa tso'ia idalöiök
ikékölie. ²¹ Ie'pa kè er maneone. Ie'pa s'ttekwaiā,
alibchökeia, trërkeia, akblökeia.

10

Skököl biyöchökwak e' wā yëkkuö a'tser iulā a

¹ E' ukuöki tā ye' tö Skököl biyöchökwak sué eköl, e'
diché tā' taië. Ie' datse ká jai a paiëulewā buaë mò wa.
Shkaba' tkënear iwökir tsakā. Ie' wö dalöburke wes diwö
es. Ie' klölobo wa'ñe wër wes bö' wöñar es. ² Ie' wā
yëkkuö tsitsirla a'tser iulā a shubukaule. Ie' klö bua'kka
tkékaitö dayë ki, iklö bakli'kka tkékaitö ká sí ki. ³ Eta' ie'
ane taië wes ma'name ar es. Mik e' one, eta' alá blane döka
kuktökicha. ⁴ Ì ché alá tö e' shtök ye' mí yëkkuö ki, erè ttö
ttséyö datse ká jai a e' tö iché: “Kè ishtar, iblówabö bèrë.”

⁵ Eta' Skököl biyöchökwak suéyö iklö et tkërka dayë ki,
iklö et tkërka ká sí ki, e' ulā bua'kka kéka ká jai a ⁶ tā
ichéitö: “Skököl ser michoë e' tö ká jai ena ká i' ena dayë
ena ì kōs tso'ia, e' yö'. Ie' wörki ye' tö ichè tö ì cheke ye' tö
e' dör moki. Skököl kè tö ì panepaiā. ⁷ Ì tso' Skököl wā ier a
blëule wè, e' yë'bakitö ikanè mésopa dör ittekölpa e'pa a,
e' wā ordaë mik Skököl biyöchökwak bata tö iduk bla'wé
eta.”

⁸ Eta' s'ttö ttsé'yö datse ká jai a, e' tténe ye' tā tā ichéitö:
“Be' yú Skököl biyöchökwak klö et tkërka dayë ki eta
iklö et tkërka ká sí ki, e' ska', eta' yëkkuö a'tser iulā a
shubukaule, e' klö'ú.” ⁹ Eta' ye' mí Skököl biyöchökwak
dur e' ska' tā yëkkuö e' kiéyö ie' a. Ie' tö ye' a iché: “Íkë,

ikatówəbō. Be' kkò a be' tō ittseraë tō blo'bloë idir wəs bulali es, erë be' shuā imiaraë bacha'bachaë.”

¹⁰ Etā yëkkuō a'tser Skëköl biyöchökwak ulà a, e' klö'wéyō tā ikatéwayō. Ye' kkò a tā blo'bloë idir wəs bulali es, erë mik ide ye' shuā, etā imía bacha'bachaë. ¹¹ Etā ttè i' yëne ye' a: “Ì wamblërmi ká kuā'kī kuā'kī wakpa taië tā, ñies ditsöwō kuā'kī kuā'kī wakpa taië tā, ñies s'ttò kuā'kī kuā'kī wakpa taië tā, ñies ká blúpa taië tā, e' kōs chök be' kawōtä Skëköl ttekölie.”

11

Skëköl ttekölpa böl

¹ Etā ye' a kua' mène ká ma'woie. Ye' a iyëne: “Be' yú, Skëköl wé kibi, e' ma'uk. Ñies ka' tso' íyi moka Skëköl a, e' ma'ú. Bil s'tso' Skëköl dalöiök iwé a, e' shta'úttsa. ² Erë Skëköl wé kibi upa aṭe u'rki e' meule pë' kè dör judiowak esepa a, e' kuëki e' kè ma'war be' tō. Ie'pa tō Skëköl ké, e' dör Jerusalén dör batse'r e', e' klö'wərawā, sulu'wərawā ì sulu wa dò si' dōka dabom tkëyök kī böt (42) ekkë. ³ Etā eë ye' tō ye' ttekölpa patkeraë böl ye' tté pakök ká dōka mil eyök kī cien böyök kī dabom teryök (1.260 días) ekkë. Ie'pa paiëule datsi' kra'kraë wa s'ká datsi' sù.”

⁴ Olivo klò bölka ena bö'wōla tular itulokā kī dōka böt tso' Skëköl wörki ká jai a, e' yë'bak ká iaiaë Zacarías tō, e' wà dör ttekölpa böl e'. ⁵ Yi datse ie'pa böl we'ikök suluë kiane ppè, kiane ttèwā, e' tā ese ewərawa ie'pa tō bö' dōkettsā ie'pa kkò a e' wa. ⁶ Ie'pa tso' Skëköl tté pakök ittekölpaie, e' dalewa ie'pa a kawō mène kalī wöklö'ukwā aš kè iyër. Ñies ie'pa a kawō mène di' mane'uktsane péie. Ñies kawō mène ie'pa a ì sulu kōs mukka ká i' wakpa kī bitökicha ie'pa kī ikiane ekkë.

⁷ Erë mik ie'pa tö Skëköl ttè paké one, etä iyiwak sulusi aknamaie e' dörakā kauk taië iskië e' a. E' ñippöraë ie'pa ta, etä ie' alörakā ie'pa ki, etä itteraluritö. ⁸ Ie'pa nu ardaë tkëter Jerusalén ká shushaë sulitane wörki. Ká e' a ie'pa Këköl kötwarakitö wötëulewā krus mik. Skëköl a ká e' dör suluë wës Sodoma ena Egipto es. ⁹ Pë' datse ká wa'ñe, ditséwö kuā'ki kuā'ki, ttò kuā'ki kuā'ki ena ká kuā'ki kuā'ki wakpa e'pa tö Skëköl ttekölpa nu sueraë dö ká mañat kī shaböts ekkë. Ie'pa kè tö kawö mepa yi a inú wötökwa. ¹⁰ Ká ulitane wakpa ttsë'rdaë buaë, ie'pa böl duolur e' kueki. Skëköl ttekölpa böl tö ie'pa we'ik siarë, e'pa duolur, e' tö ie'pa ttsë'wëraë buaë, e' kueki ie'pa íyi kakmeraë ñi a.

¹¹ Mik ká mañat kī shaböts e' tka, etä Skëköl tö ittekölpa böl duolur, e'pa shkë'wékane ta ie'pa e' duéka. Wëpa tö e' sué, e'pa kos suane iyöki taië. ¹² E' ukuöki ta ttò darërë datse ká jai a, e' ttsé ittekölpa tö, e' tö iché: “¡A' shkóka íe!” Etä ie'pa míka ká jai a mò shua, e' sué ibolökpa tö. ¹³ E' wöshā ta í tka darërëë, e' tö Jerusalén mú blatèsö dōka dabop ta e' et tsiní chōraë í ulà a. Iwakpa duolur dōka mil kuryök (7.000). Imalepa ate ttsë'ka, e'pa kos suanerak taië. Ie'pa tö Skëköl tso' ká jai a, e' kikéka.

¹⁴ Es ì suluë skà tka, i' ta ide bötökicha. Ì suluë skà datseia bet, e' ta ide mañatökicha.

Duk blane, i' ta ide kuktökicha

¹⁵ Etä Skëköl biyöchökwak bata tö iduk bla'wé, i' ta ide kuktökicha. Etä s'ttò ttsëne taië darërëë ká jai a, e'pa tö iché:

“I' ta ká ulitane wakpa ena iwökirpa, e'pa de Skëköl ena wé pairine'bitū idi' wa s'blúie, e'pa ulà a.
Ie'pa tö s'wëttsè michoë blu'ie.”

¹⁶ E' ukuöki ta kékëpa dökä dabom böyök k_i tkël (24) tulus ikula' k_i Skëköl ska', e'pa e' télur wöwakköt Skëköl wörki idalöiök. ¹⁷ Ie'pa tö iché:

“A sa' Këköl, be' diché ta' taië íyi ulitane tsata.
 Be' tso'tke tsawe ta, be' tso' í'ñe ta, ñies be' tso' aishkuö ta
 kekraë.
 Be' e' tkéka ká ulitane wakpa blúie be' diché taië wa,
 e' kuëki sa' tö icheke wéstela be' a.
¹⁸ Ká ulitane wakpa wépa dör be' bolökpa,
 esepa we'ikeketke be' tö kësik wa, e' kékö de i' ta.
 E' kuëki ie'pa ulune taië be' k_i.
 S'duulewa kos e' shulirke, e' kékö detke.
 Ñies be' kanè mésopa ena be' ttekölpa ena s'batse'r
 malepa tö be' dalöieke, pé' dalöiertá' esepa ena pé'
 ësapa,
 e'pa kos a iské meketke be' tö, e' kékö de.
 Wépa tö s'ditsö ewéwa ká i' k_i,
 esepa ewékewa be' tö, e' kékö detke.”
¹⁹ Eta Skëköl wé tso' ká jai a, e' wékkö bunane, e' shua
 Skëköl tö ittè me' se' a, e' kélkuö suéyö. Eta alá wöñane
 blane taië, e' ttséyö. Í tka darërëë, ñies mò wösi sesëë
 blubluë, e' dane taië kalije.

12

Alaköl eköl ena bé dör këtali kékölie e'

¹ E' ukuöki ta ilè taië suéyö ká jai a ilè wà kkachöie. E' dör alaköl eköl parratulewa diwö wa. Si'wò tso' ie' klò dikia. Iwökir k_i ì tkërka wës blu' wökir k_i itkëka es, e' yöule bëkwö dökä dabom eyök k_i böt (12) e' wa. ² Alaköl batsökëtkër buklú, e' kirinemitke, e' tö ie' kköchöweke taië.

³ E' ukuöki ta ye' tö ilè skà sué ká jai a ilè wà kkachöie. E' dör iyiwak sulusi aknamaie blubluë, e' dör këtali kéköl

wák batsë e'. Iwökir döká kul, e' k_i idula' tukurá döká dabop. Nies iwökir k_{os} k_i itulurá wes blu' wökir k_i itkër es. ⁴ Bëkwö k_{os} mú blatèsö mañat ts_{iní} t_a e' et ts_{iní} kaléttsaitö dò ká i' k_i ikirë wa. Ie' e' duéká alaköl alá k_{ur}ketke, e' wöshaë ipanuk ilà k_{ur}ketke e' katowaie. ⁵ Alaköl alá k_{une} wëm, e' suletënebak ká ulitane wakpa wëttsuk iblúie. Ie' t_ö ie'pa wëttseraë yësyësë idiché taië wa. Erë alá e' yënetsa imì ulà a, minetser wé Skököl tkër ikulé k_i ee. ⁶ Alaköl e' tkashkar këtali kéköl yök_i t_a imía ká sir poë wé kè yi serku' taië ese ska'. Eë Skököl t_ö ká me'baktke ie' a. Eë ie'pa t_ö alaköl se'weke ká döká mil eyök k_i cien böyök k_i dabom teryök ekkë (1260).

⁷ E' ukuök_i t_a ie'pa ñippémi taië ká jaì a. Skököl biyöchökwak kibi kiè Miguel, e' ena imalepa, e'pa ñippé taië këtali kéköl t_a. Këtali kéköl ena iklépa, e'pa ñippé taië ñies, ⁸ erë Miguel e' aléka ie'pa k_i. E' kuek_i këtali kéköl ena iklépa, e'pa kè a kawö mène senukia ká jaì a. ⁹ Es këtali kéköl bérie uyéttsarakitö ká jaì a döttsa ká i' k_i iklépa k_{os} et_a. Këtali kéköl e' dör tkabè bak ká iaiaë kiè Bé ena Satanás e'. Ie' dör ká ulitane wakpa kitö'ukwak as ie'pa t_ö ì sulu wamblö.

¹⁰ E' ukuök_i t_a ttö darërëë ttséyö ká jaì a t_ö iché:

“Bata ekkë t_a Skököl t_ö se' tsatkée,
ie' e' tkékatke ì ulitane blúie diché t_a taië.
Wé pairi'bit_u ie' t_ö idi' wa s'blúie
e' detke ká ulitane wakpa wökirie.
Satanás bak s'yamipa kkatök ñië nañeë Skököl a,
erë bata ekkë t_a ie' uyéttsaitö.

¹¹ Obeja Pupula kötewa, e' pé tëne se' skéie,
ie' mik s'yamipa erblé,
e' tté buaë paké ie'pa t_ö,

e' kueki ie'pa e' aléka Satanás ki.

Ie'pa kè tkine ttè buaë e' dalèrmik ittèwà e' ki.

¹² A Skèköl biyöchökwakpa serke ká jaì, a' ttsè'nú buaë!

Erè jwéstela ina wépa tso' ká i' ki ena dayè ki esepa ta!

Bé wà ijcher tö ie' kéwö dökewatke tsinet,

e' kueki ie' ulune taië, ie' dè'ttsa a' we'ikök.”

¹³ Mik kètali kèköl tö isué tö ie' uyanettsa döttsa ká i'

ki, età ie' tö alaköl alà kune', e' tötíemi. ¹⁴ Erè alaköl a pu

pik mène as iur kamië kètali kèköl yöki ie' ká tso' ká sir

poë wé kè yi serku' ee. Ee ie'pa tö ie' se'weraë dò duas

mañal kí shaböts. ¹⁵ Età kètali kèköl tö di' tué ikkò a taië

as e' tö alaköl katömi. ¹⁶ Erè íyök tö alaköl kimé. Íyök

tskinane ta di' tué kètali kèköl tö ikkò a, e' yéwa íyök tö.

¹⁷ E' tö kètali kèköl uluwéka taië alaköl ki. E' kueki ie' mia

ñippök alaköl e' aleripa datse ie' itöki e'pa ta. Ie'pa dör

wépa tö Skèköl ttè dalöieno, e' iuteke buaë e'pa. Nies ie'pa

e' tkéwa darèrèè kekraë Jesús tté mokì e' a kè olo'yeta'.

¹⁸ Età kètali kèköl demi e' duéka dayè kkò mik.

13

Iyiwak sulusi aknamaie e' deka dayè a

¹ Età ye' tö isué tö iyiwak sulusi aknamaie deka etò dayè

a, e' wökir dökà kul, idula' tukurka dabop. Idula' qos ki

itukurka wes itkèr blu' wökir ki es. Ie' wökir bik ekkè ki

kiè kitule et et, e' qos tö Skèköl cheke suluë. ² Iyiwak

sulusi sué ye' tö, e' dör wes namu es, iklö dör wes sini'urri

bèrie klò es, ikkò dör wes ma'name kkò es. Iyiwak sulusi

e' a kètali kèköl tö idiché ena kawö mé s'blúie s'wëttsöie.

³ Iyiwak sulusi e' wökir dökà kul, iwökir ek shka'ule taië

wësua ittèwamiitö ekkè. Erè e' buanene bet. E' tö ká

ulitane wakpa tkiwéwa taië. E' kueki ie'pa tö ie' klò'wé

iblúie. ⁴ Kétali kéköl tö idiché me'baktke iyiwak sulusi dë'ka dayë a e' a, e' kueki ie'pa tö idalöie ikékölie. Nies ie'pa tö iyiwak sulusi e' dalöie. Ie'pa tö iché: “Kè yi dör wës ie' es. Kè yi e' alòpaka ie' ki.”

⁵ Iyiwak sulusi dë'ka dayë a e' a kawö mène e' ttsökka taië, Skéköl chök suluë. Nies kawö mène ie' a blu'ie s'wëttsuk si' doka dabom tkëyök ki böt ekkë (42). ⁶ Eta es ie' tö iwà wamblé. Ie' tö Skéköl ena Skéköl kiè e' ché suluë. Nies ie' tö Skéköl wé ena wépa serke ká jai a, e' kos ché suluë. ⁷ Nies kawö mène ie' a ñippök s'batse'rpa tso' ká i' ki e'pa ta e' alòkka ie'pa ki. Kawö mène ie' a blu'ie ká ulitane wakpa, s'ttò kua'ki kua'ki, ditsöwö kua'ki kua'ki, e'pa kos wëttsuk. ⁸ Wépa dör Obeja Pupula kötulewá se' skéie, e' icha, esepa kiè tso' kitule iyëkkuö ki kuaë, mik Skéköl tö ká i' yö' e' yöki. Yëkkuö e' dör sene michoë e' yëkkuö. Wépa kiè tso' kitule yëkkuö e' ki, esepa kè wá iyiwak suluë e' dalöiene'. Erë ká ulitane wakpa malepa, wépa kiè kè ku' kitule sene michoë yëkkuö ki, esepa kos tö iyiwak sulusi dë'ka dayë a e' dalöie ikékölie.

⁹ Ì cheke ye' tö, e' ttsó a' ulitane tö:

¹⁰ “Wépa suletë'bak Skéköl tö klö'wëwá, esepa tserdami klöulewá.

Wépa suletë'bak Skéköl tö duökwa tabè kkó a, esepa tterawá tabè wa.”

E' wa s'batse'rpa e' tkòwá darërë ena ierblò ie' mik e' wërdaë.

Iyiwak Sulusi aknamaie deka etö iyök a

¹¹ E' ukuöki ta ye' tö iyiwak sulusi aknamaie ská sué etö, e' deka iyök a. Idula' dör bötö wës obeja wë'ñe dula' es, ittò wës kétali kéköl ttò es. ¹² Ie' wá kawö tso' ì kos

wõie wes iyiwak sulusi dë'kã dayë a e' wã itso' es. Ie' kanëblöke iyiwak sulusi dë'kã dayë e' a. Ie' kanë dör kã ulitane wakpa kök iyiwak sulusi dë'kã dayë a shkã'ule taië iwökir kî wësua ittëwamiitö, e' dalöiök. ¹³ Ì kè or yi a, ese wëitö taië döka bö' kiëtö kã jai a, e' ta ibitëshka taië dötsã kã i' kî sulitane wörki. ¹⁴ Ì kè or yi a, ese wé taië ie' tö iyiwak sulusi dë'kã dayë a e' wörki. E' wa ie' tö kã ulitane wakpa kè dör Skëköl icha, esepa kôs kitö'wé taië. Ie' tö ie'pa a iché: “Iyiwak sulusi dë'kã dayë a e' shkã'ule taië iwökir kî tabè wa erë ishkenekane e' diököl yuó iwák suë idalöioie.” ¹⁵ Iyiwak sulusi dë'kã íyök a e' a kawö mène siwã' muk iyiwak dë'kã dayë a e' diököl yöne e' a as ittöka, ñies as tö wépa kè tö idalöië, esepa ttökwa patkò. ¹⁶ Ñies iyiwak sulusi dë'kã íyök a, e' tö kã ulitane wakpa ké e' muk wakyuè iulà bua'kka kî ö iwötsã kî. Pë' ësepa ena pë' dalöiërta', pë' siarëpa ena pë' inuköl blúpa, pë' klöulewã kanë mésoie ena pë' kè dör es, e'pa kôs kawöta e' muk wakyuè. ¹⁷ Wépa wakyöule es, esepa è a kawö mène íyi taúk ena íyi wataúk. Ie'pa kôs wakyöule iyiwak sulusi dë'kã dayë a e' kiè wa ö ikiè e' número wa.

¹⁸ A' kawöta iwà bikeitsökwa buaë as a' éna iar tö ì kiane yënu. Wépa didir ena kã ane buaë, esepa éna iwà armi buaë. Iyiwak sulusi dë'kã dayë a e' número dör s'ditsö eköl e' número, e' dör cien teryök kî dabom teryök kí teröl (666).

14

Obeja Pupula ena wépa tsatkëne esepa

¹ E' ukuökî ta ye' tö Obeja Pupula sué tö idur kabata kiè Sión e' wöbata kî. Ie' ta pë' tso' taië döka 144.000 ekkë. Ie'pa kôs wötsã kî Obeja Pupula ena iyé, e'pa kiè tso' kitule. ² E' ukuökî ta ye' tö ittse tö ì blarke taië kã jai

a, e' blar wēs di' blar tajē ákttö mik es, wēs alá blar tajē es, e' dör wēs s'blar tajē ma'ma kiè arpa wa es. ³ Pē' tso' tajē dōka 144.000, e'pa iēter Skēköl kulé wōshāē ñies itso' ttsē'ka dōka tkēl ena kēkēpa dōka dabom böyök kī tkēl (24), e'pa wōshāē ie'pa iēter. Ie'pa tso' ttsök ttsè pa'alī wa. Ká ulitane wakpa shua e'pa è tsatkēne, e' kuēkī kē yi skà a e' yōnuk ttsè e' wa. ⁴ Ie'pa dör yēsyesē, kē e' iaouleka trē wa yēs. Ie'pa michoë Obeja Pupula itōkī wé imi'ke ee. Ie'pa tsatkēne, ie'pa dör wēs íyi tsá mène Skēköl a ena Obeja Pupula a es. ⁵ Ie'pa kē kayēule yēs. Ie'pa kē kī ì sulu tā' Skēköl wōa.

Skēköl biyöchökwakpa dōka teröl

⁶ E' ukuōkī tā ye' tō Skēköl biyöchökwak skà sué eköl urkear kashuk a. E' wā Skēköl tté buaē yōbiē e' dami wà pakè ká ulitane wakpa a, s'ditsöwö ulitane a ena s'ttö kuā'kī kuā'kī ulitane a. ⁷ Ie' tō iché aneule: “Skēköl tō sulitane shuleketke, e' kēwö detke. E' kuēkī Skēköl dalöió, ie' kīkóka. Kashuk ena ká i' ena dayē ena di' ulitane, e' kos yö'itö, e' kuēkī idalöió sulitane tō.”

⁸ Etā Skēköl biyöchökwak skà debitu idē'bitu kewe, e' itōkī, e' tō iché: “Ká kibi tajē bua'iewā kiè Babilonia, e' enewa sēraa, sulunewa. Babilonia wakpa tō ká malepa wakpa erkiöwé ì sulu wamblök ie'pa tā wēs s'ttèka blo' wa senokka itā es. E' kuēkī ká e' wakpa enewa.”

⁹ Etā Skēköl biyöchökwak skà debitu itōkī, e' tō iché: “Wépa tō iyiwak sulusi dē'ka dayē a e' ena idiököl dalöié tā ie' mérak wakyuè iwötsa kī ö iulà kkue kī, ¹⁰ esepa we'ikeraē Skēköl tō. Ie' kēsik tajē e' ardaē sēraa ie'pa kī. E' dör wēs ie' tō ie'pa ké ì bacha'bachaē e' yökwa sēraa es. Ie' tō ie'pa we'ikeraē tajē kekraē bö' wōñarke azufre tā e' wa ibiyöchökwakpa batse'r e'pa wörkī ena Obeja Pupula wörkī. ¹¹ Wépa tō iyiwak sulusi dē'ka dayē a e' dalöié, ñies

Apocalipsis 14:12 30 Apocalipsis 14:20

idiököl dalöierakitö, e'pa e' me' wakyuè iyiwak sulusi e' kiè wa, esepa weirke bö' ké a, e' shkle batrö michoë kè iwöittä'wā ñiè nañeë.”

¹² S'batse' rpa tō ie' ttè dalöiëno, e' iüté buaë, ñies ie' pa tkëulewā darërëë Jesús mik. E' wa ie' pa diché wërdaë.

¹³ E' ukuöki tã ye' tō ttò datse kã jai a e' ttsé. E' tō ye' a iché: “I'ñe tã ena aishkuö tã wépa erblè' Jesús mik tã idurulune es, ayëcha buaë esepa.” Ñies Skëköl Wiköl tō iché: “E' dör moki, ie' pa kanëblè' darërëë Skëköl a kã i' ki, e' pa enuraë aishkuö tã. Ì buaë kōs o' ie' pa tō, e' ské dōraë ie' pa ulà a.”

¹⁴ E' ukuöki tã ye' tō mò saruru sué, mò saruru e' ki yi tkër eköl wër tō ie' dör S'ditsö Alà. Ie' wökir ki itkëulekã ì tkekekã blu' wökir ki yöule orochka wa ese. Tabe kã di'diè tso' iyiwö toie, ese a'tser ie' wã. ¹⁵ Etã Skëköl biyöchökwak eköl e' yëttsã Skëköl wé tso' kã jai a e' a, etã iché aneule yi tkër mò bata ki e' a: “Kã ulitane wakpa dör wës iyiwö es, e' kèwö detke wöshtè wës íyi wöshtèsö es. E' kueki e' pa wöshtó be' tabè wa.” ¹⁶ Etã yi tkër mò bata ki, e' tō itabè waté kã i' ki, etã iwà wöshtéitö.

¹⁷ E' ukuöki tã Skëköl biyöchökwak skà e' yëttsã Skëköl wé tso' kã jai a e' a. Ie' wã tabè kã di'diè a'tser. ¹⁸ E' ukuöki tã Skëköl biyöchökwak skà tso' e' dör kã' tso' íyi moka Skëköl a e' bö kanéukwak. Ie' dettsã tã ichéitö aneule wé wã tabè dami e' a: “Uwawö kōs tso' kã dià a e' detke wöshtè, e' kueki uwawöli kicha tó tabè wa.” ¹⁹ Etã Skëköl biyöchökwak, e' tō uwawöli kōs kicha té tã iékaitö ákuk a wé iwóli ñateke idiö yottsãie e' a. Ákuk e' wà kiane ché tō Skëköl tō ibolökpa we'ikeraë ikësik wa wës uwawö ñatèsö es. ²⁰ Ákuk e' tso' Jerusalén bánet, e' a iwöshté Skëköl biyöchökwak tō e' iëne. Mik iñatëne, etã s'pé tène taië

wër wes di' taië suësö es. Ibatsí dör kilómetro dōka cien mañayök (300) ekkë, isholó dör metro et ki shaböts.

15

Ì sulu bata datse

¹ E' ukuökí tã ye' tö ì skà sué ká jài a ilè wà kkachöie, e' tö ye' tkiwéwã. E' dör Skëköl biyöchökwakpa dōka kul, e'pa wã ì sulu bata datse dōka kul ká i' wakpa ki, e' dami. Mik ì sulu ikkëpa tka, etã Skëköl kësik taië e' wöklöne.

² Ñies ye' tö isué tö ì me'r bërie dayë suë, e' wër wösuochka suë sarërëë shutuule bö' wörkua wa. Ñies wépa e' alí'kãbak iyiwak sulusi dë'ka dayë a e' ki ena idiököl ki, esepa suéyö. Ie'pa kè e' menettsã wakyuè iyiwak sulusi kiè e' número wa. Ie'pa iëter dayë e' kkömik. Ma'ma blarta' kiè arpa me' Skëköl tö ie'pa a, e' a'tser ie'pa wã. ³ Skëköl kanè méso kiè Moisés e' ttsè, ñies Obeja Pupula ttsè, e' ttseittseke ie'pa tö, e' tö ichè i' es:

“A Skëköl, be' diché tã' taië íyi ulitane tsãta.

Ì kōs wé be' tö, e' dör taië buaë, e' tö sa' tkiwéwã.

Be' è dör ká ulitane wakpa blú.

Be' dör yësyësë, be' ttò etkè.

⁴ A Skëköl, sulitane tö be' dalöieraë.

Sulitane tö be' kikerakã.

Be' è dör batse'r.

Sulitane wã ijcher tö be' tö s'shuleke yësyësë,

e' kuëki ká ulitane wakpa dōraë be' ska' be' dalöiök.”

⁵ E' ukuökí tã Skëköl wé tso' ká jài a, e' úshu dalöiërta' taië shutë, e' suéaryö áie, e' shuã ttè me'bak Skëköl tö se' a e' tso' blëule. ⁶ Skëköl biyöchökwakpa dōka kul wã ì sulu datse ká i' ki e' damirak iwã iulà a, e'pa dettsã Skëköl wé e' a. Ie'pa datsi' yöule datsi' kiè lino ese wa e' dör saruruë

wõnarke dalalaë, ikiparuo àr iwa icho' mik, e' dör oro. ⁷ Ì tso' ttsë'ka dökā tkēl, e' eköl tö tkā' yöule orochka wa, e' mé Skëköl biyöchökwakpa kul a eköl eköl. Tka' e' a Skëköl ser michoë e' kësik iëne chië. ⁸ Etā Skëköl wé e' wà iëneka Skëköl olo taië ena idiché taië e' shklë wa. Kè yi döpawa Skëköl wé e' a dò mik, ì sulu dami Skëköl biyöchökwakpa kul wā, e' wà tka etā.

16

¹ Ye' tö yile ttò ttsë darërëë Skëköl wé a, e' tö iché Skëköl biyöchökwakpa kul a: “¡A' yú ta a' tkā' wà iëne Skëköl kësik wa, e' wà tkóttsa ká dià ki!”

Tkā' wà iëne Skëköl kësik wa dökā kul

² Skëköl biyöchökwak tsā, e' tö itkā' wà tkéttsa ká i' ki, etā wépa wakyöule iyiwak sulusi dë'ka dayë a e' kië wa ñies idiököl dalöierakitö, esepa kōs ki s'méwö sulusi tskine dalër taië.

³ E' ukuöki ta Skëköl biyöchökwak skà tö itkā' wà tkéttsa dayë ki. Etā dayë míā péie wes wëm kötulewā pé es. Iyiwak kōs tso' dayë a duolur yës.

⁴ E' ukuöki ta Skëköl biyöchökwak skà tö itkā' wà tkéttsa di' kōs ki. Etā di' kōs míā péie. ⁵ E' ukuöki ta ye' tö ittse tö Skëköl biyöchökwak dör di' kkö'nukwak, e' tö iché:

“A Skëköl, be' dör batse'r,
be' tso'tke tsawe ta, i' ñe ta ena kekraë.
Kekraë be' tö s'shuleke yësyësë,
e' kuëki e' dör buaë tö be' tso' ie'pa we'ikök es.

⁶ Ie'pa tö s'batse'rpa ena be' ttekölpa,
e'pa kötulur pé tene taië, e' kuëki e' dör buaë tö be' tö ie'pa we'ikè es.

I'ñe ta be' tö ie'pa ské kéne pé yök.
Es ie'pa ki inuí ské dene.”

⁷ E' ukuöki ta ka' tso' íyi moka Skëköl a ee ttò ttséyö se' ttòie e' tó iché: “A Skëköl, be' diché ta' taië íyi ulitane tsata, ayëcha e' dör mokië, be' tó ie'pa nuí shulë mokië yësyësë.”

⁸ E' ukuöki ta Skëköl biyöchökwak skà tó itka' wà tkéttsa, e' ane diwö ki. Eta diwö a kawö mène s'ditsö ña'ukwa iba taië e' wa. ⁹ Diba e' tó sulitane pa shayo'wéttsa taië. Ì sulu ikkë kos patké Skëköl tó ie'pa ki, erë ie'pa kè éna ì sulu wambleke ie'pa tó ese olo'yak, ie'pa kè er mane'wak ie' a. Ie'pa kè éna ie' kikakka. E' skéie ie'pa tó ie' ché suluë.

¹⁰ E' ukuöki ta Skëköl biyöchökwak skà tó itka' wà tkéttsa, e' ane wé iyiwak sulusi dë'ka dayë a e' tkërka e' ki. Eta ie' ká kos ttsenewa wes stui es. Ká ulitane wakpa tó iku' kuke ipà dalër taië e' è kueki. ¹¹ Erë ì sulu wambleke ie'pa tó, ese kè olo'yë ie'pa tó. Ie'pa pa dalër taië ñies ie'pa tteke smewö sulusi tó, e' kueki ie'pa tó Skëköl tso' ká jai a e' ché suluë.

¹² Skëköl biyöchökwak skà tó itka' wà tkéttsa, e' ane di' taië kië Éufrates e' a. Eta di' taië e' sinewa as blu'pa datse diwö tskirke e' wa, esepa tkòmi buaë inippökwakpa ta. ¹³ E' ukuöki ta ye' tó wimblupa sulusi suë bukuë'ie mañat. Et dettsa këtali këköl e' kkò a. Et dettsa iyiwak sulusi dë'ka dayë a e' kkò a. Ibata ët dettsa iyiwak sulusi e' ttekök kkò a. ¹⁴ Bukuë' e'pa dör aknamapa. Ì kè or yi a, ese ormi ie'pa a. Ie'pa mi'ke blu'pa tso' ká wa'ñe, e'pa dapa'uk ñippök Skëköl diché ta' taië íyi ulitane tsata, e' ta, mik ikëwö de sulitane shulök eta.

¹⁵ Skëképa Jesucristo tó iché í' es: “Ye' ttò ttsó. Mik ye' datsene, eta ye' datse kè e' biyó yëule wes akblökwak döwa es. Wépa tso' erki ye' panuk, idatsi' tso'tke buaë iënoie,

ayëcha buaë ešepa. Es ie'pa kè shkòpa sume sulitane wòrkì tã ijaèrkarak.”

¹⁶ Etã aknamapa mañal, e'pa tō blu'pa dapa'wéka ká kiè hebreoie Armagedón eë.

¹⁷ Etã Skèköl biyöchökwak bata tō itka' wà tkéttsa, e' ane kashuk a. Etã se' ttòie darèrèè tšé ye' tō datšë blu' kulé tso' Skèköl wé a e' ska', e' tō iché aneule: “¡Ye' tō iwakanewétke!” ¹⁸ Etã alá wöñane taië iblane taië. Í tka darèrèè, e' tō ká wötì'wé taië kòš í bakule ká i' kì e' tsata. ¹⁹ Ká wa'ñe wé s'ditsö serke, e' ké kòš enewa. Ká kibi taië bua'iewa kiè Babilonia, e' tskinewa atë mañat tsiní. Es Babilonia kì Skèköl kèsik suluë blé, ì sulu wamblekerakitö ese nuí kueki. E' dör weš Skèköl tō ie'pa ké ì bacha'bachaë yökwa seraa es. ²⁰ Dayë nane kòš, kabata kòš, e' cholur. ²¹ Nies mò wöli wösi seseë, e' wösi es tkòka dabom tkëyök (40) kilo tsata, ese dane taië s'ditsö kì weš kalì yër es. E' tō s'ditsö we'iké taië e' kueki ie'pa uluneka Skèköl kì tã ie' ché suluë.

17

Alaköl trër taië e' weirdäë

¹ Skèköl biyöchökwakpa doka kul wa tka' tso', e' eköl de ye' ska' tã ye' a ichéitö: “Be' shkó ye' tã, súyö be' a ikkachè weš Skèköl tō alaköl trër taië kkeauleka taië, e' we'ikè. Alaköl e' tkërka di' tso' taië e' bata kì. ² Ká ulitane blúpa e' mettsa trënuke ie' tã. Nies ká ulitane wakpa e' mettsa ì sulu wamblök weš ie' es kè wöklörta' weš s'tteke blo' tō es.”

³ E' ukuökì tã Skèköl Wiköl de taië ye' kì tã Skèköl biyöchökwak wa ye' mítser ká sir poë wé kè yi serku' taië ese ska'. Etã eë ye' tō alaköl sué eköl tkërka iyiwak sulusi dè'ka dayë a wák batsë e' kì. Iyiwak sulusi e' pa kòš kì kiè tso' kitule taië kua'kì kua'kì. Kiè e' wà kòš tō Skèköl

cheke suluë. Iwökir döka kul, idula' döka dabop. ⁴ Alaköl e' paiëule buaë idatsi' dör sielsiel ena batsë. Ikitkëule buaë taië oro wa ena ák bua'buwa wa ena ákwöla bua'buwa kiè perla ese wa. Tka' yöule oro wa, e' a'tser iwā wà iëule chië blo' wa. Blo' e' tö ì kos wër suluë Skëköl wa ena alaköl e' ia'wéka trë wa e' chë. ⁵ Ie' wötsa ki ttë tso' kitule. Ttë e' wà blëulewā se' yöki, e' tö iché: “Ye' dör ká kibi taië kiè Babilonia. Ye' dör alakölpa trër suluë esepa kos mì. Nies ye' dör ì kos tso' ká i' ki wër suluë Skëköl wa ese mì.” ⁶ Etā ye' tö isuë tö alaköl tteke blo' tö. Blo' e' dör s'batse'rpa kötulur ie'pa tö Jesús ttë kuëki, e'pa pé. E' tö alaköl e' tteke blo'ie. Mik ye' tö ie' suë etā ye' tkinewā taië. ⁷ Etā Skëköl biyöchökwak tö ye' a ichaké: “¿Ì kuëki be' tkinewā? Alaköl e' ena iyiwak sulusi wökir döka kul, idula' döka dabop, e' ki alaköl tkërka, e' wà pakeke ye' tö be' a. ⁸ Iyiwak sulusi suë be' tö, e' bak senuk ká iaiäë, e' kè ku'ia i'ñe tā, erë ie' dörakā kauk taië iskië, kè s'wö dë'mi ekkë, e' a. E' ukuöki tā Skëköl tö ie' we'ikök patkeraë kërkaë. Wépa kiè kè ku' kitule kuaë sene michoë yëkkuö ki kam Skëköl tö ká i' yuö e' yöki, esepa kos tkirdawarak mik ie'pa tö iyiwak sulusi dë'ka dayë a e' suë etā. Iyiwak sulusi e' bak senuk, e' kè ku'ia i'ñe tā, erë ie' dörane.

⁹ “Wépa didir ena ká ane buaë, esepa éna ì cheke ye' tö a' a e' wà armi buaë. Iyiwak sulusi e' wökir döka kul, e' wà kiane chë kabata döka kul, e' ki alaköl sulusi tkërka. Nies e' wà kiane chë blu'pa döka kul. ¹⁰ E' skel blërulunebak, e' eköl tso' blu'ie, blu' bata doia itöki erë e' kè kaneblöpa ká taië blu'ie. ¹¹ Iyiwak sulusi bak senuk ká iaiäë, e' kè ku'ia i'ñe tā, mik ie' dene blu'ie, etā ide pāköl, ie' dör blu' bak kul e' eköl ñies. Erë ie' dene blu'ie weinuk è.

¹² “Idula' döka dabop suë be' tö, e' wà kiane chë tö blu'pa döka dabop e'pa doia. Ie'pa a kawö merdaë

s'wëttsöie iyiwak sulusi e' tã ekuölö ème. ¹³ Blu'pa dökã dabop, e'pa er mé ñikkëe iwákpa bil ekkë, kawö ena diché tso' ie'pa wã s'wëttsöie, e' muk iyiwak sulusi e' a. ¹⁴ Ie'pa ñippörae Obeja Pupula tã, erë e' e' alörakã ie'pa ki. Ie' dör skëkölpa ulitane e' këköl, ñies ie' dör blu'pa ulitane e' blú, e' kueki ie' e' alörakã ie'pa ki. Wépa tso' ie' tã, e'pa klöo'bak Skëköl tö, ñies ie'pa shukitbakitö. Ie'pa dör Obeja Pupula ttökatapa e' tkökewã darërëe ie' a ese.”

¹⁵ Ñies Skëköl biyöchökwak tö ye' a iché: “Di' tso' taië sué be' tö, e' bata ki alaköl trër taië, e' tkërka, e' wã kiane chë, kã tso' taië e' wakpa s'tso' taië ttö kuã'ki kuã'ki e'. ¹⁶ Idula' dökã dabop ena iyiwak sulusi, e'pa tö alaköl trër taië e' suerae suluë. Ì kos tso' ie' wã, e' yerattsarakitö iulã a, imeraarakitö sume. Ie'pa tö ie' chkã katerawã etã ikuö atë e' ñã'werawa ie'pa tö. ¹⁷ Skëköl wák tö blu'pa dabop er méwã ñikkëe as ie'pa wã kawö tso' s'wëttsöie, e' mütörak iyiwak sulusi e' a. Es ie'pa tö iwerae dö mik iwã tka wes Skëköl tö iyë'at es. ¹⁸ Alaköl trër taië sué be' tö, e' wã dör kã kibi taië. Kã e' wakpa e' aléka kã malë blúpa ki.”

18

Babilonia wakpa enewa tã iké sulunewã

¹ E' ukuöki tã ye' tö Skëköl biyöchökwak skà sué eköl datse kã jai a, e' diché tã' taië. Ilo taië, e' bunekã kã i' kos ki. ² Ie' tö iché aneule:

“¡Babilonia wakpa enewa tã iké sulunewã!

Kã e' sulunewã míane aknamapa kéie.

Eë wimblupa sulusi tsakië e' dapa'wékã senuk.

E' dör iyiwak sulusi dör ñã ena dù dör ñã, ese wé.

³ Kã ulitane wakpa erkiöwékã Babilonia wakpa tö trënuke wes s'tteke blo' tö es.

Kã ulitane blúpa senéka ie' tã.

Ì sulu kòs tueke ie' tò ì sulu wambloie,
e' tò dalì wataukwakpa ulitane blu'wéka taië.”

⁴ Ttò skà ttsé ye' tò datse ká jaì a, e' tò iché:
“Wépa dör ye' icha, e'pa kòs e' yólur Babilonia
as a' kè tò ì sulu wamblërke ee e' wamblëñak.
Ñies a' e' yólur as ì sulu datse ie'pa kì e' kè dò a' kì.

⁵ Ì sulu wamblé ie'pa tò, e' dör taië shute,
e' mú dapa'wèsö, e'ma ideka ká jaì a.
Ì sulu wamblé ie'pa tò, e' jcher buaë Skëköl wa.

⁶ Età ttò ttsé ye' tò e' iché inamépa a:
Ì sulu wamblé ie'pa tò pè' malepa kì,
e' nuí ské patkóne ie'pa kì taië dò bötökicha.
Ì sulu wamblé ie'pa tò pè' malepa kì,
e' dör wes ie'pa tò pè' malepa ké ì bacha'bachaë yök es.
E' kuekì ibaché döka bötökicha,
e' ské yökwa ie'pa kó inuíe.

⁷ Ie'pa e' kkeòka taië, ie'pa wa íyi bua'buá tso' taië shute,
ekké ie'pa we'ikó taië shute.

Ie'pa e' bikeitsò:

‘Se' tso' buaë wes alaköl dör blu' es,
se' kè dör wes schó es weir siarë.’

⁸ Ie'pa e' bikeitsò es, e' kuekì ì suluë döraë ie'pa kì bet.
Ie'pa teraë bli tò, ie'pa weirdaë siarë,
ie'pa duöralur, ie'pa ñardawa bö' a.
Skëköl diché ta' taië íyi ulitane tsata,
e' wa ie' tò ie'pa wöme'ttsabak weinuk.”

⁹ Ì sulu wambleke Babilonia wakpa tò, ese wamblëñak
ká blúpa tò ie'pa ta. Ñies íyi bua'buá tso' taië Babilonia,
e' tò ie'pa ttsé'wé buaë. Mik ie'pa tò Babilonia ñarkewa

e' shkle sué, etá ie'pa eriardaë taië, iuraë siarë. ¹⁰ Ie'pa suardaë dö' ì sulu e' dö ie'pa kî ñies. E' kuëki ie'pa e' tsuraarak kamië ikí sauk ta icherarakitö:

“¡Wéstela ina Babilonia wakpa ta!
Ie'pa dör pë' taië. Ie'pa ká dör taië buaë.
jì sulu wamblé ie'pa tö e' nuí de ie'pa kî bet,
ekuólöie ie'pa enewa, ie'pa ká sulunewa!”

¹¹ Dalì wataukwakpa tso' ká i' kî e'pa eriardarak siarë iurarak taië, kè yi ku'ia Babilonia ie'pa dalì tauk e' kuëki. ¹² Dalì watueke ie'pa tö e' dör orochka, inukölchka, ák bua'buá, ákwöla bua'buá kiè perla, datsi' bua'buá kiè lino ena seda, ñies datsi' bua'buá wöaule sielsiel ena batsë; ñies kal ulitane alar jamamaë; ñies íyi ulitane bua'buáë yöule marfil*, ena kaltak bua'buá wa, ena tabechka kiè hierro e' wa ena tabechka kiè bronce e' wa, ena ák bua'buá kiè mármol e' wa; ¹³ ñies canela klò e' kkuölit, ñies íyi poie alar jamamaë ena íyi masmas ña'wè, kiò masmas kiè mirra ena íyi masmas poie tuè darërë kiè olibano; ñies vino ena kiò, ñies harina bua'buá ena trigowö; ñies baka ena obeja ena kabaio ena carreta; ñies pë' klöulewá kanè mésoie ena pë' skà tso' watuè ese. Íyi ekkë kôs watueke ie'pa tö. ¹⁴ Dalì wataukwakpa tö icheraë:

“A Babilonia wakpa, ì kôs bua'buáë kiarke a' kî taië,
e' kè ku'ia a' wá.
Íyi bua'buá kôs wër buaë wöñarke dalölöë,
e' kôs kè dë'ia a' ulá a.”

* 18:12 marfil: E' dör iyiwak kiè elefante ese kà taléki wá.

¹⁵ Dalì wataukwakpa e' blu'wé Babilonia wakpa wa, e'pa e' tsuraarak kamië ikí sauk. Ie'pa suane dö' ì sulu tka Babilonia wakpa ki, e' dö' ie'pa ki ñies. Ie'pa eriarðä siarë, iuraë taië. ¹⁶ Ie'pa tö icheraë:

“¡Wéstela ina Babilonia wakpa ta!
A' e' paiëule datsi' bua'buä kië lino ese wa
ñies datsi' wöaule siësië ena batsë ese wa.
A' e' kitküle buaë oro wa ena ák bua'buä wa ena ákwöla
bua'buä kië perla ese wa.
¹⁷ ¡Ká etkè ta a' wá íyi tso' bua'buä taië, a' blune taië, e'
enewa!”

Es ñies kanò blubluë shköke taië dayë ki, e' wökirpa kos ena ikaneblökerak kos ena wépa shköke kanò shua, wépa kos inuköl klö'weke kaneblök kanò wa, esepa kos e' tséat kamië Babilonia kisauk. ¹⁸ Mik ie'pa tö ká e' ñanewa e' shkë sué, eta' ie'pa ane taië: “¡Ká wé skà dör buaë taië wes Babilonia es?” ¹⁹ Ie'pa tö ká po tkéka e' wökir ki iwà kkachöie tö ie'pa erianerak taië ta iuke taië ta ichérakitö aneule:

“¡Wéstela ina ká e' buaë taië, e' wakpa ta!
Sa' kos wá kanò tso', e'pa blune taië ie'pa batamik.
¡Ká etkè ta ká e' sulunewa!”

²⁰ ¡A a' tso' ká jai a,
Skököl tö Babilonia wakpa ewéwa,
e' kuëki a' ttsë'nú buaë!
A' dör batse'rpa,
ñies Jesús ttekölpa tsá,
ñies Skököl ttekölpa, ie'pa kos ttsë'nú buaë!
Skököl tö Babilonia wakpa we'iké,

ì sulu wamblé ie'pa tò a' k_i, e' nuí ské de ie'pa k_i,
e' kuèk_i a' ttsè'nú buaë.

²¹ E' ukuök_i ta Skèköl biyöchökwak skà de eköl diché ta'
taië. E' tò ák bërie kéka, ák e' dör kôs ák tso' wawè ekkè,
e' uyémiitö dayë a ta ichéitö:

“A Babilonia wakpa, a' chörawa
wës ák i' chowa dayë a es,
kè yi tò a' suepaia.

²² Ma'ma tso' bla'wè kiè arpa ena flauta ena duk,
ese kè blarpaia a' ká a.

A' kanè mésopa kôs kè ku'ia.

Ák tso' wawè ese kè blarpaia a' ká a.

²³ Bö'wö ñarke e' kè wöñarpaia a' ká a.

Kè yi ku'ia ulabatsök.

A' dali wataukwakpa e'pa kkeauleka taië,
ie'pa dör pè' taië ká i' k_i.

Es a' tò ká ulitane wakpa kitö'wé alibchò wa,
e' kuèk_i íyi ikké sulu de a' k_i.”

²⁴ Skèköl ttekölpa ena s'batse'r malepa kôs kütulur
Babilonia wakpa tò, e'pa pé tëne ie'pa ká k_i. Ñies pè'
malepa taië kütulur ie'pa tò. E' kuèk_i e' nuí de ie'pa k_i.

19

¹ E' ukuök_i ta ye' tò ittse tò ká jai a pè' daparke taië, e'pa
tté darërè ta ichérakitö aneule:

“Skèköl tò s'shulè yësyësè ttè mok_i wa,
e' kuèk_i jikikökasö!
Ie' dör S'tsatkökwak.

Ie' olo ta' taië, ie' diché ta' taië íyi ulitane tsata. ² Babilonia wakpa dör wes alaköl trër taië es.

Ie'pa bak ká ulitane wakpa erkiöuk ì sulu wamblök wes ie'pa es.

Ie'pa tö Skököl kanè mésopa kötulur.

E' nuí k_i Skököl tö ie'pa ká sulu'wéwa ta iwakpa ewéwaitö.

E' kuek_i se' wa ijcher tö ie' s'shuleke yësyësë mokië.”

³ E' ukuöki ta' ie'pa tö iskà chéne:

“¡Skököl k_ikökasö!

Babilonia shk_le dià e' batrö michoë.”

⁴ Kéképa döká dabom böyök k_i tkél (24) ena ì ttsé'ka döká tkél, e'pa e' télur isk_i wöwakköt ta Skököl tkérka ikulé k_i, e' dalöierakitö. Ie'pa tö iché: “¡Es e' idir! ¡Skököl k_ikökasö!” ⁵ Skököl tkér e' ska' ttò ttsé ye' tö, e' iché:

“¡A' ulitane tö se' Kéköl k_ikóka,

se' tsitsipa ñies se' blublupa.

A' dör ie' kanè mésopa tö ie' dalöieke,

e'pa qos tö Skököl k_ikóka!”

Obeja Pupula ulabatsöke e' k_ewö tkö'uk

⁶ Eta ye' tö ittsé tö ì blarke taië wes s'tso' taië ttò es, wes di' blar taië ákttö mik es, wes alá blar taië es, e' tö iché:

“¡Skököl k_ikökasö!

Kéké dör se' Kéköl, e' diché ta' taië íyi ulitane tsata.

Ie' detke s'blúie s'wéttsuk,

e' kuek_i ik_ikökasö.

⁷ Obeja Pupula ulabatsöketke, e' k_ewö dewatke,

e' tayë e' kané wétke ulabatsoie ie' ta.

E' kuek_i se' ttsé'nù buaë kaneë, ie' olo k_ikökasö.

⁸ Ie' tayë a datsi' bua' bua kiè lino e' mène e' paioie,

Datsi' e' dör saruruë, wõnarke dalalaë.
 Datsi' e' wà kiane chè
 s'batse'rpa ser yësyësë e'."

⁹ Skëköl biyöchökwak tö ye' a iché: "Ishtë yëkkuö kî i' es: 'Wépa shkeñaule Obeja Pupula ulabatsöketke, e' kéwö tkö'uk, ayëcha buaë esepa.' " Nïes ie' tö iché ye' a: "Ttè e' dör Skëköl ttè mokîë."

¹⁰ Ye' e' téwā iski wöwakköt Skëköl biyöchökwak wöshaë idalöiök, erë ie' tö ye' a iché: "¡Së kè war! Ye' dör Skëköl kanè méso wës be' ena be' malepa e' tkëulewā darerë Jesús ttè a e'pa es. ¡Skëköl è dalöiö!"

Jesús ttè e' tö Skëköl ttekölpa erkiöweke s'pattök.

Itkërka kabaio saruru kî

¹¹ E' ukuökî tã ye' tö isuë tö ká jaì a ukkò tso' áie, ee kabaio suéyö etö saruruë. E' kî itkërka, e' kiè dör Ttò Yësyësë Këkraë. Ie' tö s'wëttseke yësyësë. Mik ie' e' kéka ñippök e' kè dör é. ¹² Ie' wöbla wër wës bö'wö wõnar es. Ie' wökir kî ì tkërka taië wës itso' tkèka blu' wökir kî es. Ie' kî ikiè tso' kitule. Kiè e' kè jcher yi wā, e' jcher ie' wák è wā. ¹³ Ie' datsi' nuuleka pé wa. Ie' kiè dör Skëköl Ttè. ¹⁴ Nïppökwakpa tso' taië ká jaì a, e'pa datse ie' itökî kabaio saruru kî. Ie'pa paiëule datsi' bua'buā kiè lino ese wa, datsi' e' dör saruruë wõnarke dalalaë. ¹⁵ Ie' kkò a tabè dökettsā kà yëule di'dië, tabè e' wa ie' e' alörakā ká ulitane wakpa kî. Ie' tö ie'pa wëttseraë yësyësë idiché taië wa. Skëköl diché tã' taië íyi ulitane tsatā, e' kësik wa ie' tö ibolökpa ñatskerawā wës uwawö ñatskèwasö s'klò wa idiö yottsā es. ¹⁶ Itu' shà ie' paio kî itso' kitule, e' tö iché: "Blu'pa ulitane e'pa Blú, skëkölpa ulitane e'pa Këköl."

S'tsatkökwak e' aléka iyiwak sulusi kî

¹⁷ E' ukuöki ta ye' isué tö Skököl biyöchökwak dur eköl diwö ki. E' tö iché aneule dù kos urke kashuk a e' a: “¡A' shkó, a' ñi dapa'úka chkè tso' taië Skököl wa a' a e' katök! ¹⁸ A' shkó blu'pa chkà katök, ñies ñippökwakpa wökirpa ena wëpa kësik suluë, esepa chkà katök a' shkó. Kabaio ena iwákpa e'pa chkà katök a' shkó. S'klöulewa kanè mésoie ena pë' kè dör es, ñies s'dalöier ta' taië ena se' ësepa ena pë' ulitane chkà katök a' shkó.”

¹⁹ Eta ye' tö iyiwak sulusi dë'ka dayë a e' sué. Ká ulitane blúpa ena inippökwakpa, e'pa tso' ie' ta. E'pa ñi dapa'uke ñippök itkërka kabaio saruru ki ena inippökwakpa e'pa ta. ²⁰ Iyiwak sulusi dë'ka dayë a ena itteköl e'pa klö'wëwarakitö. Itteköl e' tö ì kè or yi a ese o' iyiwak sulusi wörki. Ese wa ie' tö wëpa e' me' wakyuë iyiwak sulusi e' kië wa ena idiököl dalöie', esepa kitöo'ka. Eta iyiwak sulusi ena itteköl, e'pa batrélormi ttsë'ka bö' me'r taië batsörie e' a. Eë bö' wöñarke taië azufre ta. ²¹ Imalepa ttélur itkërka kabaio ki e' tö, tabè dökettsa ikkö a e' wa. Eta dù tö ie'pa chkà katé taië dò che.

20

Skököl e' aléka Satanás ki

¹ E' ukuöki ta Skököl biyöchökwak sué ye' tö eköl, e' datse ká jai a. Ie' wa kauk ter taië iskië e' kköyottsä tso'. Ñies tabechka kichaie bërie e' a'tser iwa. ²⁻³ Eta ie' tö këtali kéköl klö'wëwa. Këtali kéköl e' dör Bé kië Satanás dë'ka tkabëie ká iaiä e'. Skököl biyöchökwak tö ie' muéwa tabechka kichaie wa batréemi kauk ter taië iskië e' a. Ta e' kkò wötëwaitö daloie ena iwakyuëitö as kè yi a ikköyerttsane. Eë ie' wötëne dò duas mil eyök as kè

ie' a ká ulitane wakpa kitëria. Erë mik duas mil eyök deka, etä ie' wötsënardaë erë ekuölö è.

⁴ E' ukuöki ta ye' tö s'blúpa kulé sué tulus ká jai a. Wépa tulus kula' e' ki, e'pa a kawö mène s'wëttsuk. Nies wépa kuli' tërdulune Skëköl tté ena Jesús tté moki pakè kueki, esepa wiköl sué ye' tö. Ie'pa kè wa iyiwak sulusi dë'ka dayë a ena idiököl dalöiëne'. Nies ie'pa kè e' mène wakyuë iyiwak sulusi kiè wa iwötsa ki ö iulà kkue ki. Ie'pa shkenekane, etä ie'pa tö s'wëttsé Cristo ta döka duas mil eyök. ⁵ Ie'pa shkenekane e' dör s'duulewa e' tsá shkenekane. S'duulewa malepa e'pa kè shkerpakane dò mik duas mil eyök ene etä. ⁶ Wépa shkerdakane kewe, ayëcha buaë esepa. Ie'pa dör wépa batseo' Skëköl tö esepa kí. Ie'pa kè duòpawa bötökicha. Ie'pa kaneblöraë Skëköl a ena Cristo a sacerdotepaie. Nies ie'pa tö s'wëttsëraë Cristo ta ñita dö duas mil eyök ekkë.

⁷ Mik duas mil eyök deka, etä Satanás yërdattsane wé itso' wötëulewa ee. ⁸ Ie' e' yörattsá Gog ena Magog kitö'uk. Gog ena Magog, e' wà kiane chë ká ulitane wakpa. Satanás tö ie'pa dapa'wëraë ñippök Skëköl ta. Ie'pa ñippökwakpa dör taië wes dayë tséwö es.

⁹ Ie'pa ulitane datse ká wa'ñe demi Jerusalén. Eë s'batse'rpa serke. Ká e' dalër taië Skëköl éna. Ie'pa tö ká e' kköiëwa shkit s'batse'rpa ewowa, erë bö' bitëshka ká jai a, e' tö Skëköl bolökpa ewéwa seraa. ¹⁰ Etä Bé tö ie'pa kitöo', e' batréemi bö' wönarke azufre ta me'r taië batsöriie e' a. Eë iyiwak sulusi dë'ka dayë a ena itteköl e'pa uyanemibak. Eë ie'pa weir michoë ñië nañeë.

Skëköl tö sulitane shuleke bata ekkë ta

¹¹ E' ukuöki ta ye' tö isué tö Skëköl tkër ikulé ki. Ikula' dör bërie saruruë. Ká jai ena ká i' e' tkashkar ie' yöki, kè

iwëneia yës. ¹²⁻¹³ Età ye' tö isué tö s'duulewà kòs iëter Skëköl kulé wörki as ishulirdak. Wépa datse s'wimblu ké a esepa tso', ñies wépa durulune dayë a esepa tso'. S'dalöierťa' taië ena s'ësepa kòs iëter Skëköl wörki as ie' tö ie'pa shulò wës ie'pa e' wamblë' es. Yëkkuö tso' tseë ee, e' ki ì kòs o'sö ena ì kòs wamblë'sö e' tso' kitule. Yëkkuö skà tso' ee et, e' dör sene michoë yëkkuö. Yëkkuö e' ki wépa ulà a sene michoë döraë, e'pa kiè tso' kitule. Yëkkuö e' shuppélor, età s'duulewà kòs shulé Skëköl tö wës ie'pa e' wamblë' es, ñies wës itsö' kitule iyëkkuö ki es. ¹⁴ E' ukuöki ta s'duòwà ena s'wimblu ké e' kòs batréemi bö' me'r taië batsöriie e' a, e' dör s'duòwà bötökicha e'. ¹⁵ Wépa kòs kiè kè ku' kitule sene michoë yëkkuö ki, e'pa batréemi bö' ñe' a.

21

Ká jài pà'ali ena ká i' pà'ali

¹ E' ukuöki ta ye' tö isué tö ká jài tsá ena ká i' tsá, e' kè ku'ia, e' kòs ské yönene pà'ali. Ñies dayë kè ku'ia. ² Età ye' tö isué tö ká batse'r dör Jerusalén pà'ali e' datse ká jài a Skëköl ska'. Ká e' wër buaala wës tayë ulabatsketke e' paiò buaala iwëm wörki es. ³ Skëköl tkër, e' ska' ttò ttsé ye' tö, e' tö iché aneule: “Ittsó, i'ñe Skëköl de senuk s'ditsö shua. Ie' serdaë ie'pa ta kekraë. Ie'pa döraë ie' ichaie. ⁴ Ie'pa wöriö kòs paikleraëitö. Kè yi duöpawaià, kè yi eriarpaia, kè yi kköchöpaia, kè yi mik ì dalërpaia, íyi ekkè kòs bakbak e' kueki.”

⁵ Età Skëköl tkër ikula' ki, e' tö iché: “Ye' tso' íyi kòs yuökne pà'ali.” Ñies ie' tö ye' a iché: “Ttè i' dör mokië, e' mik be' erblömi, e' kueki ishtó yëkkuö ki.”

⁶ E' ukuöki ta ie' tö iché ye' a: “Iwà yöne one. Ye' dör íyi wì ena íyi bata, ttè tsá ena ttè bata. Wépa ersine, esepa a

kawö meraë ye' tö, sene michoë di' yök éme, kè tuè ta'.
 7 Wépa e' aléka ì sulu kî, kè wa ye' tté olo'yaule, esepa
 a iyi ekké kos ské meraë ye' tö. Ye' döraë ie'pa Këköl
 ena ie'pa döraë ye' ala'rie. 8 Erë wépa tö ye' tté olo'yé
 suane kueki, wépa kè erblöta' ye' mik, wépa e' ia'uke
 ì sulu wamblekerakitö ese wa, wépa dör s'ttökwakpa,
 wépa trërta', wépa wöbatsö alibchök, wépa tö iyi diököl
 dalöieke skëkölie, ñies wépa dör kachökwakpa, esepa kos
 batreerami bö' wöñarke azufre ta me'r taië batsöriie e' a.
 E' dör s'duöwa bötökicha e'."

Jerusalén pa'ali kkayëne Juan a

9 Skëköl biyöchökwakpa döka kul suéyö kewe tö tka'
 damirak iwä wä tkëttsä ká ulitane wakpa we'ikoie, e' eköl
 de ye' ska', e' tö iché ye' a: "Be' shkó ye' ta. Obeja Pupula
 ulabatsöketke, e' tayë kkacheke ye' tö be' a." 10 Eta' Skëköl
 Wiköl de taië ye' kî ta Skëköl biyöchökwak wa ye' mítser
 kabata bërie kakkeë e' kî. Ie' tö Jerusalén dör batse'r datse
 ká jai a e' kkaché ye' a, e' dör Skëköl ké. 11 Ká e' wöñarke
 dalölöë Skëköl olo taië e' wa. Ká e' olo burke taië dalölöë
 wes ák bua'buä tuè darërëë kiè jaspe es. Ák e' wöaule
 spaşa ena mat, e' wër sarërëë. 12 Ká e' kköiëulewa shkit
 kakkeë buririë. E' ukkö döka dabom eyök kî böt (12). E'
 ukkö kos a Skëköl biyöchökwakpa iëter eköl eköl. Ñies
 Israel aleripa ditséwö döka dabom eyök kî böt, e'pa kiè
 tso' kitule eköl eköl ukkö kos e' mik. 13 Ukkö tso' mañat
 diwö tskirke, e' kke. Ukkö tso' mañat diwö mi'kewa, e'
 kke. Ukkö tso' mañat wî wa. Ñies ukkö tso' mañat i' wa.
 14 Ká e' kköiëulewa shkittke, e' yöule ák blubluë kî döka
 dabom eyök kî bök. Obeja Pupula ttekölpa tsá dabom eyök
 kî böl, e'pa kiè tso' kitule eköl eköl ák blubluë kos e' mik.

15 Skëköl biyöchökwak tso' ttök ye' ta, e' wa orochka
 yöule batsjë ká ma'woie, ese a'tser. E' wa ie' tö ká kos

ñe' ma'weke, ikkoiëulewā shkit ena iukkō qos e' ma'weke ie' tō. ¹⁶ Ká e' yöule ñikkëë, qos ibatsí dör, ekkë ishóló dör. Skëköl biyöchökwak tō ká e' ma'wé ká ma'wo a'tser ie' wā e' wa. Ká e' batsí dör kilómetro dōka mil böyök kí cien tkëyök (2.400); ñies ishóló ena ikákke e' dör ekkë ñies. ¹⁷ E' ukuökí tã Skëköl biyöchökwak tō ká kkoïëulewā shkit, e' burrí ma'wé. E' dör metro dōka dabom teryök kí teröl (66). Skëköl biyöchökwak tō ima'wé wes s'ditsö tō ká ma'wè es.

¹⁸ Ká kkoïëulewā shkit, e' yöule ák bua'buā kiè jaspe ese wa. Ká e' yöule orochka wák è wa; e' damiwā sarërëë wes vidrio es. ¹⁹ Ák blubluë tuluulewā ká kkoïëulewā e' chkíe, e' mik ák bua'buā kuā'kí kuā'kí bastulur taië. Ák blubluë e' tsá e' dör ák bua'buā kiè jaspe; ák blubluë skà dör zafiro; iskà dör ágata; iskà dör esmeralda; ²⁰ iskà dör ónice; iskà dör cornalina; iskà dör crisólito; iskà dör berilo; iskà dör topacio; iskà dör crisoprasa; iskà dör jacinto; ibata dör amatista. ²¹ Ukkö dōka dabom eyök kí böt, e' dör ák bua'buā saruru kiè perla dōka dabom eyök kí böt. Ukkö bit e' dör perla et. Ká e' ñalé kibi e' yöule orochka wák è wa damiwā sarërëë.

²² Kè ye' wā Skëköl wé sune ká e' kí. Skëköl diché tã' taië íyi ulitane tsatã ena Obeja Pupula e'pa serke ee, e' kueki Skëköl wé kè tã'. ²³ Skëköl olo burke taië ká e' a, ñies Obeja Pupula olo burke taië ká e' qos a wes bö'wö taië olo bur es. E' kueki diwö kè tã', si'wö kè tã'. ²⁴ Ká ulitane wakpa serdaë ká e' olo burke e' a. Ká ulitane blúpa wā íyi bua'buā tso' e' bituraë ie'pa wā mè ká e' wakpa a. ²⁵ Ká e' a nañewe kè tã', kekraë ká dör ñiwe. E' kueki iukkö kè wötërta'wā yës. ²⁶ Ká ulitane wakpa wā íyi bua'buā qos tso', e' bituraë mè ká e' wakpa a. ²⁷ Erë íyi ulitane kè dör batse'r, ñies wépa tō ì wër suluë Skëköl wa ese

wambleta' ö s'kitö'weta', esepa kos kè döpa_w ee. Wépa kiè tso' kitule Obeja Pupula yékkuö k_i, yékkuö e' dör sene michoë yékkuö, e'pa è döwami ee.

22

¹ E' ukuöki ta Skéköl biyöchökwak tö ye' a di' kkaché etö. Di' e' dör maneneë, damiwa sarërëë, e' dör sene michoë dí. E' tskirke wé Skéköl ena Obeja Pupula tukur ikulé k_i e' ska'. ² Di' e' dami ká e' ñalé kibi e' shushaë. Di' e' kkömik kal tso' wí'kë iö'kë. Kal e' dör sene michoë moie se' a. E' wörke si' bit ekkë. E' wà kiane ché tö duas ek ta iwöne döká dabom eyök k_i bötökicha (12). Kal e' kò dör buaë kapölie ká ulitane wakpa bua'woie. ³ Ì kos kè dör buaë Skéköl wöa, e' kè ku' ká e' a. Ee ie' ena Obeja Pupula, e'pa tukur ikulé k_i. Ee Skéköl kanè mésopa tö ie' dalöieraë. ⁴ Ie'pa tö ie' sueraë iwöbla wa. Ie' kiè tso' kitule ie'pa wötsa k_i. ⁵ Ká e' ñi'weraë ie' olo tö, e' kuëki nañewe kè ta'ia ká e' a. Kè yi k_i diwö ena bö'wö kiarpaia ká suoie. Ká e' wakpa tö s'wëttsè michoë blu'paie.

Jesucristo datskene e' kéwö dökewatke tsinet

⁶ Eta Skéköl biyöchökwak tö ye' a iché: “Ttè kos ttsé be' tö e' dör mokjé e' mik be' erblömi. Skéköl tö ittekölpa patké' ittè pakök, e' wák tö ibiyöchökwak patké' ì tköraë bet, e' kkachök ikanè mésopa a.”

⁷ Jesús tö iché: “¡Ittsó! Ye' datskene bet. Ì tköke i'ñe ta ena ì tköraë aishkuö ta ese tté tso' kitule yékkuö i' k_i. Wépa tö tté e' wà iuteke, ayécha buaë esepa.”

⁸ Ye' dör Juan. Ye' tö íyi ikké ttsé sué. Mik ye' tö ittésé ena isué, eta ye' e' téwa wöwakköt Skéköl biyöchökwak wörki idalöiök. ⁹ Eré ie' tö ye' a iché: “¡Se kè war! Ye' dör Skéköl kanè méso wes be' ena be' yamipa dör Skéköl ttekölpa ena

wépa kōs tō ttè tso' kitule yēkkuō i' kī e' wà iuteke, esepa es. ꞑSkèkōl è dalōiō!”

¹⁰ Ñies ie' tō ye' a ichè: “Ttè tso' kitule yēkkuō i' kī, e' wà tkōketke bet, e' kuēkī kè iblarwā be' wák è a. ¹¹ Wépa e' wamblò sulu esepa múat as ikí e' wamblò sulu. Ñies wépa e' ia'uke sene sulusi wa esepa múat as ikí e' ia'ù sene sulusi wa. Erè wépa dör yēsyesè as esepa kī ser yēsyesè. Ñies wépa batseo' Skèkōl tō as esepa kī ser batse'r.”

¹² Jesús tō ichè: “Ye' datskene bet. Ye' wā iské datse mè sulitane a ekōl ekōl wes iser es. ¹³ Ye' dör íyi wì ena íyi bata, ttè tsá ena ttè bata. Ye' tso'tke íyi ulitane yōkī kewe, ñies ye' ser michoë kēkraë.”

¹⁴ Wépa tō idatsi' skueke Obeja Pupula pé wa as idöttsa buaë maneneë Skèkōl a, ayècha buaë esepa. Esepa è a kawō merdaë dōkwā Skèkōl ká a, sene michoë e' kéli wō katōk. ¹⁵ Erè wépa dör ì sulu wamblōkwakpa, wépa wōbatsō alibchōk, wépa trërta', wépa dör s'ttōkwakpa, wépa tō íyi diōkōl dalōieke, wépa wōbatsō kachōk, esepa kōs atē u'rki, kè dē'wā Skèkōl ká a.

¹⁶ Jesús tō ichè: “Ye' dör Jesús, e' tō Skèkōl biyōchōkwak patké ttè i' kōs chōk ye' icha eruleë e'pa a. Ye' dör s'blú bak ká iaiaë kiè David, e' aleri datse s'blúie ie' skéie e'. Ye' dör wes bēkwō olo burke dalölöë ká ñirketke etā es.”

¹⁷ Wikōl Batse'r ena Obeja Pupula tayë, e'pa tō ichè: “¡A' shkó!” Ñies wépa tō ttè i' ttsé, e'pa tō ichó: “¡A' shkó!” Wépa kōs ersine éna sene michoë dí yák, esepa mú dò sene michoë dí yōk éme kè tuè tā.

¹⁸ Ì tkōraë e' tso' kitule yēkkuō i' kī, wépa tō ittse, esepa a ye' tō ichè i' es: Yi tō ttè i' kī kuōtkéka, e' tā esepa we'ikeraë siarè Skèkōl tō ì sulu kōs tso' kitule yēkkuō i' kī ese wa. ¹⁹ Ñies yi tō ttè tso' kitule yēkkuō i' kī e' wele

yéttsa, e' ta esepa a Skëköl kè tö kawö mepa senuk Skëköl ká batse'r e' a, sene michoë kéli wö katök wës itso' kitule yëkkuö i' ki es.

²⁰ Jesús tö ttè i' kos ché a' a, e' tö ichè: “Moki ye' datskene bet.”

Es e' idir. ¡A Skëképa Jesús, be' shkó!

²¹ As Skëképa Jesús er buaë chò s'batse'rpa ulitane a.

Tte Pa'ali Me' Skököl tö Se' a
 New Testament and Shorter Old Testament in Bribri (CS:bzd:Bribri)
 copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bribri

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Bribri

bzd

Costa Rica

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament and Shorter Old Testament

in Bribri

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective

copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 12 Mar 2019 from source files dated 5 Mar 2019

70b70297-578d-5d61-9b6f-3119201e28ca